

Reetta-Mari Korkalainen

PESÄPALLOSEUROJEN TEKEMÄT
KOULUKÄYNNIT
Kolmen seuran koulukäyntien toteutus ja ko-
kemukset niistä

Opinnäytetyö
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö


Marraskuu 2013




MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences	Opinnäytetyön päivämäärä 				
Tekijä(t) Reetta Korkalainen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kansalaistoiminta ja nuorisotyö				
Nimeke Pesäpalloseurojen tekemät koulukäynnit – Kolmen seuran koulukäyntien toteutus ja kokemukset niistä					
Tiivistelmä <p>Suomalaisten kansalaistoiminta painottuu erilaisiin liikunta- ja urheilujärjestöihin. Seurat ja yhdistykset liikuttavat suomalaisia ja ovat ottaneet vastuun erilaisten liikuntapalveluiden ja monipuolisen toiminnan tarjoamisesta kaikille ikäluokille. Lajien ja seurojen välinen kilpailu on kovaa, koska tarjontaa on paljon. Valtakunnallisella tasolla lajiliitot ja paikallisella tasolla urheiluseurat joutuvat jatkuvasti kehittämään toimintaansa, jotta lajin suosio ei laskisi.</p> <p>Pesäpalloliitto ja sitä kautta paikalliset pesäpalloseurat toteuttavat koulukäyntejä markkinoidakseen pesäpallokoulua sekä seuran toimintaa. Koulukäyntejä halutaan kehittää ja parantaa toimivammiksi kokonaisuuksiksi. Tässä opinnäytetyössä tutkin kolmella eri paikkakunnalla miten seurat toteuttavat koulukäyntejä ja millaisia kokemuksia koulukäynneistä on niiden toteuttajilla ja opettajilla, jotka ovat olleet mukana seuraamassa koulukäyntiä. Kokemusten pohjalta käyntien toteuttajat ja opettajat pohtivat kuinka koulukäyntejä voitaisiin kehittää. Aineisto on kerätty opettajia sekä koulukäyntien toteuttajia haastatteleamalla.</p> <p>Pesäpalloseurojen toiminnallinen tapa toteuttaa koulukäyntejä on melko uusi ja se nähdään erinomaisena tapana tuoda lajia esille. Toiminnallisuus on etenkin oppilaille mielekästä ja myös opettajat saavat uusia välineitä omaan työhönsä. Haastatteluista käy ilmi, että koulukäynnit ja muu yhteistyö seurojen ja koulujen välillä on toivottua, sille nähdään tarvetta ja yhteistyötä halutaan kehittää.</p>					
Asiasanat (avainsanat) Pesäpallo, koulukäynti, liikunta, urheiluseura					
Sivumäärä 49	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;">Kieli</td> <td style="width: 33%;">URN</td> </tr> <tr> <td>Suomi</td> <td></td> </tr> </table>	Kieli	URN	Suomi	
Kieli	URN				
Suomi					
Huomautus (huomautukset liitteistä) 					
Ohjaavan opettajan nimi Lassi Pöyry	Opinnäytetyön toimeksiantaja Pesäpalloliitto Jari Malinen, Nuorisopäällikkö				

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the master's thesis	
Author(s)		Degree programme and option	
Reetta Korkalainen		Civic Activity and Youth Work	
Name of the master's thesis			
School visitations by Finnish baseball clubs - Executing of visitations and experiences of them of three Finnish baseball clubs			
Abstract			
<p>Finnish civic activity is emphasized to different sport clubs. Those sport clubs have taken a responsibility to offer different kind of sport service and diverse activity for all age groups. Competition between different sport and sport clubs is hard because there are so many options. At level of nation different sport associations and at local level different sport clubs have to develop their function that their popularity won't decrease.</p> <p>The Finnish Baseball Association and local Finnish baseball clubs have execute school visitations as a one way to market Finnish baseball schools at summer and their clubs all function. School visitations are wanted to develop to the better entireties. In this bachelor's thesis was studying in three different municipalities how Finnish baseball clubs execute their school visitations and what kind of experiences teachers and organizers of school visitations have about visitations. Organizers and teachers considered also how sport clubs could develop school visitations. The study was collected by interviewing teachers and organizer of school visitations.</p> <p>Finnish baseball clubs' functional way to execute school visitation is quite new and it's seen as great way to bring Finnish baseball forward. Functionality is reasonable especially for to students but also teachers can get something new for their teaching. The study shows that school visitations and other kind of cooperation between sport clubs and schools are desirable and there is space for cooperation but there are also needs to development.</p>			
Subject headings, (keywords)			
Finnish baseball, sport, school visitation, sport club			
Pages	Language	URN	
49	Finnish		
Remarks, notes on appendices			
Tutor		Master's thesis assigned by	
Lassi Pöyry		The Finnish Baseball Association Jari Malinen, Youth Leader	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	LASTEN JA NUORTEN LIIKKUMINEN	2
2.1	Lasten ja nuorten liikuntaharrastaminen.....	2
2.2	Lasten ja nuorten liikunnanohjaus	3
2.3	Lapset ja nuoret urheiluseuroissa.....	5
2.3.1	Lapset ja nuoret pesäpalloseuroissa	8
2.3.2	Urheiluseurat liikunnan kansalaistoiminnan kenttänä	9
3	URHEILUSEUROJEN YHTEISTYÖ KOULUJEN KANSSA	11
3.1	Yhteistyön tavoitteet	13
3.2	Yhteistyön muodot.....	13
3.3	Kokemuksia yhteistyöstä	15
4	PESÄPALLO	17
4.1	Pesäpallo kouluissa	18
4.2	Pesäpalloseurojen tekemät koulukäynnit.....	19
4.3	Pesäpallokoulu	21
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	24
5.1	Tutkimuskysymykset	24
5.2	Tutkimusmenetelmä	24
5.2.1	Teemahaastattelu.....	26
5.2.2	Teemahaastattelu ryhmähaastatteluna	28
5.3	Kohde ja kohdejoukko	29
5.4	Aineiston analysointi	30
6	TUTKIMUSTULOKSET	32
6.1	Koulukäyntien toteutus ja sisältö.....	32
6.2	Kokemuksia koulukäynneistä.....	34
6.3	Ajatuksia koulukäyntien kehittämisestä	37
7	POHDINTA	40
	LÄHTEET.....	46

LIITE/LIITTEET

1 Teemahaastattelurunko

1 JOHDANTO

Liikunnasta on monessa maassa tullut yksi suosituimmista harrastuksista. Suomessa voidaan perustellusti sanoa, että se on jopa tärkein vapaa-ajan harrastus sillä yli puolelle aikuisväestöstä liikunta on melko tai erittäin tärkeä harrastus. (Koski 2000, 41.) Viimeisten vuosikymmenten aikana liikuntakulttuurin merkitys on noussut esiin ihmisten vapaa-ajan käytössä, liikuntabisneksessä ja mediassakin urheilun näkyvyys on kasvanut. Liikunta onkin monella tavalla esillä ihmisten arjessa ja elämäntavoissa. Se tarjoaa mahdollisuuksia yksilöitymiseen ja erottautumiseen ja liikunta, etenkin urheilu, on yksi tärkeimmistä ihmisen siirtomekanismeista, jonka kautta ihminen pystyy siirtämään ja käsittelemään tunteitaan. Liikunta on myös yksi harvoista toimintamuodoista, joiden avulla aikuiset saavat lapsiin ja nuoriin vahvan kontaktin. Lapsuuden ja nuoruuden aikana saaduilla kokemuksilla liikunnasta voi olla pitkäkestoisia vaikutuksia ja seurauksia suhteessa yksilön omaan liikuntasuhteeseen myöhemmällä iällä.. (Koski & Tähtinen 2005, 3-4, 8.)

Oma harrastuneisuuteni ja kiinnostukseni pesäpalloa kohtaan synnytti ajatuksen opinnäytetyön tekemisestä Suomen Pesäpalloliitolle. Aiheeksi valikoitui pesäpalloseurojen toteuttamat koulukäynnit keväällä, koska Pesäpalloliitto haluaa kehittää koulukäyntejä entistä toimivammiksi toimintamuodoksi. Tällä hetkellä Pesäpalloliitto järjestää seuroille koulutusta ja jakaa materiaalia liittyen koulukäynteihin (Malinen 2013). Koulukäyntien tavoitteena on markkinoida pesäpalloa ja etenkin tulevan kesän pesäpallokoulua ja tätä kautta lisätä lajin harrastajia sekä paikallisen seuran jäsenmäärää.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten pesäpalloseurojen koulukäynnit toteutetaan?
2. Millaisia kokemuksia pesäpalloseurojen tekemistä koulukäynneistä on?
3. Miten koulukäyntejä voitaisiin kehittää?

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan kuinka kolme eri pesäpalloseuraa suunnittelee ja toteuttaa kevään 2013 koulukäynnit, millaisia kokemuksia koulukäynneistä on niitä seuranneilla opettajilla ja käyntien toteuttajilla. Työssä sivutaan myös oppilaiden kokemuksia koulukäynneistä. Lisäksi opettajat ja koulukäyntien toteuttajat pohtivat miten näitä käyntejä voitaisiin kehittää, jotta ne innostaisivat oppilaita yhä enemmän pesäpallon pariin. Tutkimusmenetelmänä on temahaastattelu.

2 LASTEN JA NUORTEN LIIKKUMINEN

Liikunta on Suomessa arvostettu ja keskeinen vapaa-ajan viettotapa ja harrastus. Käsitteenä liikunta on laajentunut niin, että se sisältää laaja-alaisesti erilaiset fyysiset toiminnot ja se on suomalaisen aikuisväestön yleisin harrastus. Järjestäytyneistä liikunnan toimintamuodoista on tullut myös merkittävä socialisaatio- ja kasvatusjärjestelmä lapsille ja nuorille. Tärkeimmät asiat liikunnassa nuorille, niin tytöille kuin pojillekin, ovat yhdessäolo, kunnan kohotus, ilo ja terveellisyys. (Koski & Tähtinen 2005, 3-4, 11.)

Suomalaiset nuoret liikkuvat alle nykyisen liikuntasuosituksen, mutta Mari Lehmuskallion (2011, 28) mukaan lasten ja nuorten kasvuympäristö tukee liikuntaa ja vahvistaa heidän käsitystään suomalaisen yhteiskunnan urheilullisuudesta. Lehmuskallion tutkimuksesta käy myös ilmi, että suomalaisnuoret arvostavat liikuntaa ja kokevat sen hyödyllisenä. Silti suomalaisten murrosikäisten fyysisen aktiivisuuden romahdus on suurempi suhteessa muihin länsimaihin ja 12–18-vuotaiden ylipainoisten määrä on kolminkertaistunut 30 vuoden aikana (Haukilahti 2012, 52).

2.1 Lasten ja nuorten liikuntaharrastaminen

Liikunta on lasten ja nuorten parissa hyvin yleinen harrastus. Kansallisen Liikuntatutkimuksen (2009–2010) mukaan 3-18-vuotiaista lapsista ja nuorista 92 prosenttia harrastaa liikuntaa tai urheilua. Määrä on kasvanut viidessätoista vuodessa, mutta tästä huolimatta lasten ja nuorten arvioidaan olevan nyt huonokuntoisempia kuin ennen. Tämä johtunee siitä, että jokapäiväinen liikkuminen on vähentynyt ja tiettyjen liikuntalajien harrastaminen ei pysty korvaamaan peruselämän liikkumista. (Kansallinen Liikuntatutkimus 2009–2010.) Matkat harrastuksiin ja kouluun kuljetaan myös usein autolla, jolloin päivittäinen hyötyliikunta vähenee (Koski & Tähtinen 2005, 5). Fyysisesti kuormittava arki- ja hyötyliikunta ovat vaihtuneet näyttöruutujen edessä istumiseen sekä autolla kulkemiseen ja varsinaista liikunnan harrastamista saatetaan korostaa liikaa suhteessa fyysiseen aktiivisuuteen jokapäiväisessä elämässä (Lehmuskallio 2011, 29).

Yhdeksäsluokkalaisista vain joka kymmenes liikkuu vähintään tunnin joka päivä. Vuoden 2005/2006 WHO:n Suomen aineiston mukaan yhdeksäsluokkalaisista pojista

15 prosenttia ja tytöistä 9 prosenttia harrasti nykyisen liikuntasuosituksen mukaisesti yhden tunnin tai enemmän liikuntaa päivittäin. Arviointiin osallistuneista noin puolet (54 %) vastasi kulkevansa kouluun joko kävellen tai pyörällä vuoden ympäri, mutta tällainen liikkuminen on luonteeltaan kevyttä ja fyysinen aktiivisuus koulumatkoilla jää melko lyhytkestoiseksi koulumatkan keston ollessa keskimäärin 20 minuuttia. (Palomäki & Heikinaro-Johansson 2011, 25, 27, 29.) Kosken ja Tähtisen (2005, 5-6) tutkimuksessa taas todetaan, että vain noin puolet nuorista harrastaa rasittavaa liikuntaa vähintään kolme kertaa viikossa.

Kantomaan, Tammelinin, Ebelingin ja Taanilan (2010, 34) tutkimuksessa liikunnallisen aktiivisuuden tason todettiin olevan yhteydessä nuoren koulumenestykseen ja opintosuunnitelmiin. Liikunnan aktiivinen harrastaminen liittyy hyvään koulumenestykseen sekä suunnitelmiin jatkaa opintoja peruskoulun jälkeen lukiossa ja lukion jälkeen korkea-asteen koulutuksessa. Tutkimuksen mukaan vähäinen liikunnan harrastaminen liittyy myös tunne-elämän häiriöihin, sosiaalisiin ongelmiin, ajatus- ja tarkkaavuushäiriöiden sekä sosiaalisiin käytöshäiriöihin.

Liikunnan harrastaminen tarjoaa mahdollisuuden aikuisen tukeen ja erilaisten roolimallien omaksumiseen sekä laajalti mahdollisuuksia sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Kaikki nämä tekijät suojaavat nuorta sosiaaliselta syrjäytymiseltä ja tunne-elämän häiriöiltä. Parhaimmillaan liikunta kehittää lapsen ja nuoren ryhmätyötaitoja, itseohjautuvuutta ja kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa sekä hyvää keskittymis- ja havainnointikykyä. Liikunta voi myös kehittää kykyä ottaa vastaan ja noudattaa ohjeita, kärsivällisyyttä odottaa vuoroaan sekä ohjata havainnointiaan tilanteen kannalta olennaisiin kohteisiin ja valita tilanteisiin sopivat käyttäytymismuodot. (Kantomaa ym. 2010, 35.)

2.2 Lasten ja nuorten liikunnanohjaus

Ohjauksen tehtävänä voi olla opettaminen, valmentaminen, neuvojen antaminen, kannustaminen, innostaminen, haastaminen tai roolimallien antaminen, tukeminen ja auttaminen. Hyvä ohjaus on yksilöllistä ja hyvin organisoitua sekä perustuu vuorovaikutukseen. Hyvässä ohjauksessa korostuvat annettu tuki, kannustaminen ja rohkaiseminen. Myönteinen ilmapiiri on yksi ohjauksen tärkeimmistä piirteistä. (Väisänen 2003.)

Ohjaaminen on ihmissuhdetyötä, johon vaikuttavat ohjaajan omat asenteet ja käsitykset maailmasta. Kaiken toiminnan keskipisteessä tulisi kuitenkin olla ohjattavat lapset ja nuoret. Hyvä ohjaaja tunnistaa ja tiedostaa omat arvonsa ja lähtökohtansa liikunnanohjauksessa. (Autio & Kaski 2005, 68.)

Lasten liikunnassa tärkeää on, että lapset saavat niin negatiivisia kuin positiivisiakin kokemuksia liikunnan kautta ja painopisteen tulisi olla yrittämisessä ja osallistumisessa, ei niinkään suorituksen laadussa. Liikunnanohjauksessa tulisi huomioida lasten ja nuorten yksilölliset erot, tavoitteet, olosuhteen sekä välineet. Liikunnan tulisi tarjota lapselle riittävästi monipuolisia aistimuksia. Tähän päästäkseen tulisi liikuntatuokio suunnitella mahdollisimman monipuoliseksi kaikkia aistitoimintoja tukevaksi sekä huomioida eri ikäryhmien tasoerot sekä motoriset, fyysiset ja psyykkiset kehitysvaiheet. Myös palautteen ja ohjeiden antamiseen tulisi ohjaajan kiinnittää huomiota tukeakseen lapsen kehitystä. Liikunnan on ennen kaikkea oltava hauskaa ja mielekästä lapsen kannalta ja on ohjaajan tehtävä huolehtia harjoitteiden monipuolisuudesta ja ikäryhmälle soveltuvuudesta. Onnistuneeseen liikunnanohjaustuokioon vaikuttavat tehty suunnitelma, ohjaajan rooli sekä tietysti ympäristö ja käytössä olevat välineet. (Autio & Kaski 2005, 9-10, 54-55, 57.)

Liikunnanohjauksen tehtävä on saada lapset ja nuoret innostumaan liikkumisesta niin, että heistä kasvaisi aktiivisia liikkujia. Ohjaajien tehtävänä on tarjota tietoa, taitoja ja asenteita, jotka ovat pohjana liikunnallisen elämäntavan omaksumiselle. Ohjaaja antaa palautetta ja kannustaa sekä tukee lapsia ja nuoria myös omakohtaiseen arviointiin. Liikuntatuokion tulisi tarjota lapselle elämyksiä ja onnistumisen kokemuksia, mahdollisuuksia kehittyä ikätasonsa mukaisesti ja oppia itsestä sekä herättää kiinnostusta liikutaan. Liikunnanohjauksen tehtäviä ovat lapsen ja nuoren itseluottamuksen vahvistaminen, liikunta-, vuorovaikutus- ja sosiaalisten taitojen kehittäminen, omaehtoisen toiminnan tukeminen, aistitoimintojen ja fyysismotoristen valmiuksien kehittäminen, kehon hahmotuksen parantaminen sekä keskittymis- ja havaintokyvyn kehittäminen. (Autio & Koski 2005, 56-57.)

Ohjaajan erilaiset toimintatavat tukevat onnistunutta liikunnanohjausta. Kannustamalla ohjaaja ylläpitää lapsen tai nuoren kiinnostusta toimintaa kohtaan ja rohkaisee tekemään ja yrittämään uudelleen. Esimerkkiä näyttämällä ohjaaja voi selkeästi opettaa ja näyttää mitä lapsen tulisi tehdä onnistuakseen. Erilaisilla helpotuksilla ohjaaja voi

edesauttaa onnistumisen kokemuksen saamista ja vaikeuttaa tehtävää, kun se alkaa sujua. Ohjaaja voi yhdessä ohjattavan kanssa asettaa tavoitteita edistymisen mukaisesti ja neuvoa korjaamaan joitakin asioita suorituksissa, jotta tavoitteeseen päästään. (Autio & Koski 2005, 58.)

Lasten ohjaaminen voi olla haastavaa ja paras tilanne saadaan aikaiseksi, jos ohjaajalla on ollut tilaisuus tutustua ryhmään etukäteen. Aina tähän ei ole mahdollisuutta, joten varasuunnitelma tai parikin voi olla hyväksi. Liikuntahetki olisi parasta suunnitella niin, ettei se sisällä turhaa odottamista ja jonottamista sillä silloin ohjaaja saattaa menettää tilanteen hallinnan. Lasten ja nuorten liikunnanohjaajan tärkeimpiä piirteitä ovat aitous, välittäminen, turvallisuus ja luotettavuus, luovuus, itseluottamus ja usko omaan osaamiseen sekä kannustavuus. (Autio, Kaski 2005, 63-66.)

Lasten ja nuorten ryhmät eroavat toisistaan siinä, että nuoret eivät enää motivoitu yllhäältäpäin tulevista ohjeista vaan ohjaajan tulisi antaa nuorille enemmän tilaa itse keskustella ja päättää minkälaista toimintaa he haluavat ja tarvitsevat. Nuorten kanssa ohjaajan on omaksuttava tasavertaisempi rooli kuin lasten kanssa, huomioida nuorten toiveet ja suunnitella yhdessä nuorten kanssa tulevia ohjauskertoja. Kuitenkin ohjaajan on osattava olla myös se turvallinen ja vastuullinen aikuinen, joka on esikuva nuorille ja jonka sana saattaa olla jopa painavampi kuin omien vanhempien. (Autio & Kaski 2005, 66-67.) Hyvä ohjaaja on kuunteleva, empaattinen ja kannustava (Väisänen 2013).

2.3 Lapset ja nuoret urheiluseuroissa

Suomessa liikuntajärjestöissä eli seuroissa toimiminen perustuu kolmeen tekijään. Paljon on kiinni kansalaisista lähtevästä innostuksesta ja vapaaehtoisjärjestöjen organisointivastuusta (Koski 2000,41). Kolmas tekijä ovat kunnat. Kunnilla on lain säätämä velvollisuus luoda edellytyksiä kuntalaisten liikkumiselle tarjoamalla muun muassa liikuntapaikkoja ja tukemalla kansalaistoimintaa (Liikuntalaki 1054/1998).

Kansalaistoiminnan avulla ylläpidetyt liikuntaseurat tarjoavat erityisesti lapsille ja nuorille mahdollisuuksia monipuoliseen liikkumiseen. Seuratoiminnan avulla lapsia ja nuoria voidaan kasvattaa liikunnan avulla sekä liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen. Seurassa harrastamalla lapsi voi oppia ryhmässä toimimista, sääntöjen kunnioit-

tamista sekä toimimaan tavoitteen saavuttamiseksi. Lapsen kannalta mielekkäästi toteutettu seuran harrastustoiminta antaa hyvän pohjan liikunta-aktiivisuudelle myöhemmin elämässä. (Koski 1994, 99.)

Maija Koppasen (2008, 26) tutkimuksessa haastateltiin erilaisia seuratoimijoita ja heidän yhtenevä mielipiteensä on, että seurassa toiminen valmistaa nuoria elämään opettamalla sosiaalisia taitoja, käsittelemään voittamisen ja häviämisen tunteita ja sitä kautta vahvistaa minäkäsitystä ja itsetuntoa. Toisaalta taas kansalaistoimintaan perustuvat urheiluseurat painottavat usein kilpaurheiluun, jossa asetettuihin tavoitteisiin saatetaan pyrkiä unohtamalla harjoitusten monipuolisuus ja liikunnan mahdollisuudet kasvatuksessa (Koski 1994, 101). Kansallisen Liikuntatutkimuksen (2009–2010) mukaan lähes kolme neljästä (70 %) lapsesta ja nuoresta on tutkimuksen tekohetkellä osallistunut viimeisen 12 kuukauden aikana kilpailuihin, otteluihin tai turnauksiin. Pesäpallossa otteluihin ja turnauksiin on tutkimuksen mukaan osallistunut 84 prosenttia seurassa harrastavista lapsista ja nuorista.

Monista eri liikunnan merkityksistä seuratoiminta painottaa kasvua, pärjäämistä ja tavoitteellisuutta ja toimintaa rakennetaankin usein näiden merkitysten varaan. Näitä merkityksiä korostavat ihmiset hakeutuvat useammin liikkumaan jonkin urheiluseuran piiriin omaehtoisen liikkumisen sijasta. Seurassa aktiivisesti liikkuvat arvioivat itseään kilpailullisemmiksi ja tavoitteellisemmiksi kuin seuratoiminnan ulkopuolella olevat ja vähemmän liikkuvat nuoret. Seuratoiminnassa mukana olevat nuoret myös pitävät kilpailullisuutta ja tavoitteellisuutta tärkeämpinä kuin omatoimisesti liikkuvat tai vähemmän liikunnallisesti aktiiviset nuoret. Kosken ja Tähtisen tutkimus kuitenkin osoittaa, että kilpailullisuus on vain viidennekselle nuorista tärkeä tai erittäin tärkeä asia liikunnassa. (Koski & Tähtinen 2005, 11-12, 15.) Voikin siis pohtia sitä, miksi kilpailullisuus on urheiluseurassa niin tärkeässä asemassa, jos suurin osa nuorista ei itse pidä sitä kovin tärkeänä.

Seurassa harrastamiseen voi olla useita syitä. Harjoitukset ovat säännöllisiä eikä niissä tarvitse käydä yksin, jolloin kunnon ja lajitaitojen kohentamisen tai ylläpitämisen myötä saadaan myös mahdollisuus sosiaalisuuteen. Liikunta on myös yleisesti hyväksytty vapaa-ajan harrastus ja mahdollisuus kohottaa omaa statustaan, saada uusia ystäviä, kehittää itseään ja taitojaan sekä saada erilaisia tunne-elämyksiä. Seurassa harrastamista voi olla myös ohjaajan tehtävissä, seuran johtotehtävissä tai erilaisissa toimit-

sijatehtävissä toiminen, jolloin seuratoiminnan anti on hieman erilaista kuin mitä liikujan roolissa oleva kokee harrastamisesta saavansa. (Koski 1994, 98.)

Kansallisen Liikuntatutkimuksen (2009-2010) mukaan perusliikuntamuotoja harrastetaan paljon urheiluseurojen ulkopuolella, mutta siitä huolimatta jopa lähes puolet lapsista ja nuorista harrastaa liikuntaa tai urheilua jossakin urheiluseurassa. Lisäksi melkein kaksi viidestä lapsesta ja nuoresta, jotka eivät kuulu mihinkään urheiluseuraan, haluaisi harrastaa liikuntaa tai urheilua jossakin urheiluseurassa. Lasten ja nuorten liikkuminen urheiluseuroissa on ollut nousussa 90-luvun lopusta saakka. (Kansallinen Liikuntatutkimus 2009–2010.) Vuonna 2010 tehdyssä oppimistulosten arvioinnissa on saatu Kansallisen Liikuntatutkimuksen kanssa yhteneviä tuloksia. Organisoitua liikuntaa harrasti kaikista arviointiin vastanneista tytöistä reilu kolmannes ja pojista hieman alle puolet (Palomäki & Heikinaro-Johansson 2011, 26). Koppasen (2008, 27) tutkimuksessa seuratoimijat ovat huolestuneet siitä, että nuoret jotka eivät liiku jossakin seurassa liikkuvat tuskin ollenkaan.

Hieman alle kaksi viidestä 3-18-vuotiaasta lapsesta ja nuoresta harrastaa liikuntaa kolme kertaa viikossa tai useammin urheiluseurassa. Suurin osa harrastaa urheiluseurassa vähintään kaksi kertaa viikossa. Useimmiten urheiluseurassa harrastavat lapset ja nuoret urheilevat myös seuran ulkopuolella tehden lajia tukevia harjoitteita yksin tai ryhmässä. Valtaosa seurassa harrastavista lapsista ja nuorista harrastaa kahta tai useampaa lajia. (Kansallinen Liikuntatutkimus 2009–2010.) Kosken ja Tähtisen (2005, 6) tutkimuksen mukaan noin neljä viidestä nuoresta on jossakin elämänsä vaiheessa osallistunut urheiluseuran toimintaan. Tutkimusajankohtana kuitenkin vain kaksi viidestä tutkimukseen osallistuneista oli aktiivisesti seuratoimintaan osallistuvia ja harrastivat liikuntaa vähintään kolme kertaa viikossa.

Urheiluseurassa harrastaminen on yleisempää pojilla kuin tytöillä ja pojilla myös harrastamiskertojen määrä seurassa on suurempi. Tämä saattaa selittyä sillä, että pojat harrastavat tyttöjä enemmän lajeja, joissa harjoituskertoja järjestetään keskimäärin enemmän. 13–18-vuotiaat ovat aktiivisimpia urheiluseuroissa harrastajia ja heistä yli puolet harrastaa seurassa vähintään kolme kertaa viikossa. Tässä iässä useimmiten itselle mielekäs urheilulaji on löytynyt ja siihen panostetaan keskimääräistä enemmän. (Kansallinen Liikuntatutkimus 2009–2010.) Pesäpallokouluun osallistutaan yleensä alakouluikäisenä, juuri ennen kuin oman lajin valinta on tehty. Olisi siis hyvä saada

innostettua jo alle 12-vuotiaita mukaan pesäpallotoimintaan, jotta he todennäköisemmin valitsisivat pesäpallon omaksi lajikseen ja jatkaisivat sitä läpi nuoruuden ja miksei aikuisuudenkin ajan.

2.3.1 Lapset ja nuoret pesäpalloseuroissa

Palloilulajit ovat suosituimpia poikien vapaa-ajan harrastuksia, suosituimpana jalkapallo, salibandy ja jääkiekko. Tyttöillä suosituimmat lajit ovat yksilölajeja kuten juoksulenkkeily, hiihto sekä uinti. Kun puhutaan urheiluseuroissa harrastetuista lajeista niin lajit säilyvät edelleen samoina poikien kohdalla, mutta tyttöjen kohdalla ne vaihtuvat. Tyttöjen suosituimpia lajeja seuroissa harrastettuna ovat voimistelu, jalkapallo ja ratsastus. Suosituin laji kaiken kaikkiaan urheiluseurassa harrastettaessa on ylivoimaisesti jalkapallo 104 000 harrastajalla, kun kakkosena tulee voimistelu 59 000 harrastajalla. Pesäpallo on kymmenennellä sijalla 14 000 harrastajalla. (Kansallinen Liikuntatutkimus 2009-2010.)

Pesäpallo harrastuksena sopii niin miehille kuin naisille ja kaiken ikäisille. Kansallislajinamme ja erittäin monipuolisena urheiluna pesäpallo on melko pieni laji Suomessa monikansallisten urheilulajien vallattua suomalaiset urheilukentät. Katja Rajala (2000, 13, 16) kirjoittaa, että lajin tapaturmariskin pienuuden lisäksi lajin monipuolisuutta korostamalla on pesäpallon harrastajia yritetty lisätä jo 40- ja 50- luvun vaihteesta saakka. Rajalan tutkielman mukaan Pesäpalloliiton kiinnostus nuorisotoimintaan kohtaan alkoi lisääntyä 50-luvun alussa. Tämä ilmeni ensimmäisten valtakunnallisten pesäpalloleirien järjestämisenä nuorille ja valmennustiedon jakamisena eri seuroille.

Siirryttäessä kuudenkymmen vuoden takaa viimeisen kymmenen vuoden tilanteeseen on pesäpalloa harrastavien lasten ja nuorten määrä ollut laskussa vuodesta 2002 saakka. Kansallisen Liikuntatutkimuksessa (2001-2002) pesäpalloa harrastavien 3-18-vuotiaiden määrä oli 49 000 ja viimeisimmän tutkimuksen 2009–2010 mukaan harrastajia oli 29 000 eli määrä on lähes puolittunut alle kymmenen vuoden aikana. Pesäpallo on yksi seitsemästä lajista, jotka ovat menettäneet merkittävän määrän harrastajia viime vuosikymmenen puolestavälistä laskien. Pesäpallo on menettänyt harrastajistaan 24 prosenttia. Pesäpallon takana on vain yleisurheilu, jonka harrastajamäärät ovat laskeneet 25 prosenttia. (Kansallinen Liikuntatutkimus 2009–2010.)

Pesäpalloa harrastavista lapsista ja nuorista puolet haluaisi käydä vähintään kolme kertaa viikossa harjoituksissa, mutta tämä toteutuu vain kahden lapsen kohdalla viidestä (Kansallinen Liikuntatutkimus 2009-2010). Pesäpallon harrastajista ainoastaan hieman alle puolet (14 000) on jonkin pesäpalloseuran jäsen. Seurojen ulkopuolella pesäpallon harrastukseen maininneista lapsista ja nuorista kuitenkin jopa 8 000 olisi kiinnostunut harrastamisesta seurassa (Kansallinen Liikuntatutkimus 2009–2010.) On kuitenkin huomattava, että esimerkiksi harrastepesäpalloa pelaavat tai pesäpallokouluihin osallistuvat lapset ja nuoret eivät välttämättä ole pesäpalloseuran jäseniä. Eli se, että 15 000 pesäpalloa harrastavaa lasta ja nuorta ei ole pesäpalloseuran jäseniä, ei tarkoita, ettei heistä silti osa olisi jonkin pesäpalloseuran toiminnan piirissä.

Vaikka Kansallisen Liikuntatutkimuksen mukaan nuorten pesäpalloharrastajien määrä on ollut laskussa, Yleisradio kuitenkin uutisoi vuonna 2010 pesäpallosta otsikolla ”Kansallislaji innostaa jälleen nuoria”. Suomen Pesäpalloliiton mukaan sillä hetkellä pesäpallossa oli juniori-ikäluokissa rekisteröityneitä pelaajia enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Alle 18-vuotiaita kilpailulisenssin omaavia oli tuolloin yli 12 000 ja lisäksi pesäpallokoulussa oli 8 000 lasta ilman lisenssiä. Erityisesti tytöt olivat innostuneet lajista aiempaa enemmän. Uutisessa haastatellun Kimmo Hirsilän mukaan laji on tytöille sopiva erityisesti siksi, ettei siinä oteta fyysistä kontaktia. Lisäksi Hirsilä mainitsee valtakunnallisen leiritoiminnan olevan erittäin suosittua ja pesäpallon valttikortti, koska samanlaista leiritoimintaa ei välttämättä jokaiselta lajilta löydy. Pesäpallossa viehättää myös haastateltavan Mari Mäkisen mukaan se, että ”*lajissa on ideoita ja saa olla pallon kanssa tekemisissä*”. Tiina Jaarinen taas korostaa uutisessa pesäpallon monipuolisuutta ja sitä, että pelatessa pitää myös olla aina ajatus mukana eikä vain ”*mennä rinkiä ympäri*”. (Yleisradio 2010.)

2.3.2 Urheiluseurat liikunnan kansalaistoiminnan kenttänä

Liikunnan kansalaistoiminta perustuu paikallistasolla toimiviin ihmisiin, joiden ympärillä toimivat paikalliset, alueelliset ja valtakunnalliset liikuntaorganisaatiot. Keskiössä ovat liikkujat sekä erilaiset vapaaehtoistoimijat urheiluseuroissa. Urheiluseurat taas ovat osa alueellisia järjestöjä, jotka ovat osa valtakunnallisia lajiliittoja. (Lehtonen & Hakonen 2013, 8.) Suomessa on hieman yli 18 000 rekisteröityä liikunta- ja urheiluseuraa, joista puolet on aktiivisia ja puolet passiivisia yhdistyksiä (Liikunnan ja Urheilun Maailma 2005). Liikunnan ja urheilun kansalaistoimintaan osallistuu yli miljoona

suomalaista lasta, nuorta ja aikuista (Heikkala ym. 2003, 20). Kansallisen Liikuntatutkimuksen (2009-2010) mukaan hieman alle 540 000 aikuista osallistuu organisoituun liikunnan kansalaistoimintaan keskimäärin 10 tuntia kuukaudessa. Vapaaehtoistyö tapahtuu valtaosalta urheiluseuroissa ja kohdistuu lapsi- ja nuorisotoimintaan.

Liikunta- ja urheiluseuroissa tehtävässä vapaaehtoistyössä, kuten muussakin kansalaistoiminnassa, korostuvat toisten auttaminen, toisille tekeminen, yhdessä olo, reilu peli ja toisilta oppiminen. Kansalaistoiminnan henkeen kuuluu se, että siihen voi jokainen osallistua ilman erityistä osaamista ja yhteisö on avoin uusille tulokkaille. (Heikkala ym. 2003, 18, 19.) Suomalaisista 7-17 % on tehnyt 2000-luvulla vapaaehtoistyötä liikunnan ja urheilun parissa. (Lehtonen & Hakonen 2013, 20, 26.)

Liikunnan alalla toimivien yhdistysten ja järjestöjen ainoa tehtävä ei ole toimia liikunnallisen toiminnan organisoijana vaan siihen liittyy myös esimerkiksi lajin ja sen kulttuurin levittäminen sekä ihmisten yhteisöllisen toiminnan mahdollistaminen. Urheiluseurojen toimintaan voi osallistua olematta seuran jäsen. Aikaisemmin osallistumisen keskeisenä kriteerinä on ollut seuran jäsenyys, mutta nykyään jotkut jäsenet saattavat olla hyvinkin passiivisia ja sen sijaan aktiivisia osallistujia ovat muut kuin jäsenet. Näillä kahdella asialla, jäsenyydellä ja osallistumisella, ei näytäkään olevan paljon tekemistä keskenään. (Koski 2000, 43.) Tämä näkyy myös pesäpalloseuroissa, jossa esimerkiksi seura saattaa järjestää LadyPesistä aikuisille naisille tai pesäpallokoulua lapsille, mutta näihin toimintoihin osallistuvat eivät välttämättä ole järjestävän seuran jäseniä.

Urheiluseura tarjoaa myös monen muunlaista toimintaa kuin liikunnan harrastaminen. Seuratoiminnassa voi olla mukana vapaaehtoisena toimijana esimerkiksi kilpailujen tuomareina, kahvikioskin pitäjänä tai lipunmyyjänä. Joukkueiden valmentajat saattavat usein myös olla vapaaehtoisia ja juniorijoukkueiden huoltajat ovat usein harrastavien lasten vanhempia. Puoli miljoonaa suomalaista toimii vapaa-ajallaan ohjaajina, valmentajina, huoltajina, tapahtumien organisoijina, kilpailujen tuomareina, luottamushenkilöinä ja muina toimitsijoina (Heikkala ym. 2003, 19).

3 URHEILUSEUROJEN YHTEISTYÖ KOULUJEN KANSSA

Perheiden lisäksi koululla on suomalaisessa järjestelmässä suuri rooli erityisesti liikuntaan kasvattamisessa (Koski 2000, 41). Heikinaro-Johanssonin, Varstalan ja Lyyran (2008, 35) tutkimuksen mukaan peruskoulussa 80 prosenttia oppilaista suhtautuu innostuneesti koululiikuntaan. Kiinnostukseen vaikuttaa eniten liikunnan opetusoppimistilanne ja tärkeää on myös se, että opettaja on kannustava. Edellä mainittu tutkimus on jossain määrin ristiriidassa Lehmuskallion (2011, 30) tutkimuksen kanssa, jossa käy ilmi, että opettajat lisäävät lasten ja nuorten kiinnostusta liikuntaan hyvin vähän. Opettajat on mainittu jopa liikuntakiinnostusta vähentäneenä tahona, kun taas kiinnostusta lisäävät sekä ulko- että kotimaiset urheilijat sekä valmentajat ja ohjaajat.

Koululiikunnasta kiinnostuneet ja siihen innokkaasti suhtautuneet oppilaat ovat yleensä myös muuten liikunnallisesti aktiivisia. Passiivisten oppilaiden viikoittainen liikunta-annos koostuu usein vain koulun liikuntatunneista. Koululiikunnassa tulisikin huomioida erityisesti nämä passiiviset oppilaat ja saada heitä kiinnostumaan liikkumisesta. Tähän voisi mahdollisesti vaikuttaa opettajien tekemät valinnat mietittäessä liikuntatuntien lajisisältöjä ja menetelmiä. (Heikinaro-Johansson ym. 2008, 36.)

Lehmuskallion (2011) sekä Heikinaro-Johansson ym. (2008) tutkimusten perusteella koulujen ja eri seurojen väliselle yhteistyölle olisi selvästi tilausta, jotta kiinnostus liikuntaa ja urheilua kohtaan saataisiin nousemaan lasten ja nuorten keskuudessa. Erityisesti passiivisia oppilaita saattaisi innostaa yhteistyömuodot, joissa seurojen pelaajilla ja valmentajilla olisi iso rooli. Pelaajat ja valmentajat toimisivat ikään kuin esikuvina lapsille.

Urheiluseurojen ja koulujen väliselle yhteistyölle nähdään perusteluna yhteinen huoli liikkumattomuuden lisääntymisestä ja liikuntatuntien vähydestä. Urheilun ja liikunnan arvostuksen nostamista pidetään tärkeänä asiana ja perusteluna yhteistyölle. Urheiluseurat perustelevat yhteistyön kannattavuutta myös sillä, että heiltä löytyy lajin asiantuntijat ja tämän asiantuntijuuden hyödyntäminen auttaisi myös opettajia. Koulut taas perustelevat yhteistyötä niin, että sillä on merkitystä koulun liikuntakasvatukselle ja oppilaat tulevat tutuiksi useampien lajien kanssa. Tärkeä perustelu on myös se, että yhteistyöllä saadaan enemmän lapsia liikunnan pariin ja parannetaan koulujen ja urheiluseurojen yhteisymmärrystä. (Tuomanen 2007, 75-77.)

Hyvä yhteistyö on kummankin osapuolen hyöty. Koulu saa seuroista resursseina hyviä osaavia ohjaajia ja ideoita toiminnan järjestämiseen ja seuroilla on mahdollisuus markkinoida omaa toimintaansa oppilaille. Liikuntatunteihin tuovat vaihtelua erilaiset oppilaiden tekemät vierailut seuroihin. Myös seurat ovat tervetulleita vierailemaan kouluille. (Liikkuva Koulu 2012.)

Tutkimuksia koulujen ja urheiluseurojen yhteistyöstä on tehty suhteellisen vähän, mutta esimerkiksi tuoreessa Keskisen ja Palmorthin (2012) tutkimuksessa ilmenee, että monet lajiliitot tekevät yhteistyötä koulujen kanssa tai ainakin lajiliittojen alaiset paikalliset urheiluseurat tekevät yhteistyötä koulujen kanssa omalla alueellaan. Yhteistyön muodoissa ja määrissä on eroja, mutta monet liitoista haluaisivat lisätä yhteistyön määrää. Yhteistyön muodot ja aktiivisuus voivat vaihdella teemapäivien järjestämisestä yhteisten tilojen käyttämiseen. Osa eri lajiliitoista ei tyydy ainoastaan koulujen kanssa tehtävään yhteistyöhön vaan esimerkiksi Koripalloliitto tekee yhteistyötä opettajien kanssa jo opettajankoulutuksen aikana. (Keskinen & Palmroth 2012, 37-38.)

Yhteistyö seurojen kanssa on koettu positiivisena ja tarpeellisena puolin ja toisin. Yhteistyön perustana nähdään molempien osapuolien sitoutuminen ja positiivinen asenne, mutta sillä tulee olla myös selkeät säännöt, jotta yhteistyö hyödyttää niin opettajia, oppilaita kuin urheiluseurojakin. (Tuomanen 2007, 79.)

Koulutkin ovat osittain havahtuneet pyytämään itse apua ja vinkkejä paikallisilta seuroilta koulupesiksen toteutukseen. Erilaisia uusia innovaatioita on keksitty yhdessä seurojen kanssa. Esimerkkinä Varsinais-Suomessa kiertänyt Pesisauto, joka tarjoaa välineitä ja osaavia ohjaajia kouluille edullisesti. (Reinikari 2007.)

Yhteistyöllä on nähty olevan myös muutamia haasteita kuten jatkuvan toimintatavan puuttuminen, koulujen ennakoasenteet, resurssit, ohjaajien vaihtuvuus, toimintapaikkojen etäisyys kouluille sekä sopivan ajan löytäminen. Ongelmista huolimatta perusteluita koulujen ja urheiluseurojen yhteistyölle on löytynyt molemmilta puolilta. Molemmilla osapuolilla on huoli lasten liikkumisesta ja liikuntatuntien vähydestä. Kokemusten antaminen lapsille eri lajeista koetaan tärkeänä ja, mikä tärkeintä seurojen

kannalta, yhteistyön avulla saadaan uusia harrastajia seuroihin. (Tuomanen 2007, 50-52.)

3.1 Yhteistyön tavoitteet

Eri lajiliitoille koulujen kanssa tehtävän yhteistyön suurin merkitys on lajitiedon levittäminen sekä uusien lisenssipelaajien hankkiminen, mutta myös lasten yleinen liikuttaminen on yksi mainituista yhteistyön tavoitteista (Keskinen & Palmroth 2012, 38, 40).

Urheiluseuran näkökulmasta yhteistyön tavoitteita voivat olla seuran tuominen esille ja toiminnan esittely tiedotteiden ja tapahtumien kautta. Urheiluseurat haluavat myös innostaa lapsia ja nuoria liikkumaan lajin parissa luomalla lajista positiivista kuvaa ja antamalla siitä myönteisiä kokemuksia. Tavoitteena voi myös olla lajitiedon jakaminen ja erilaisten uusien harjoitusvinkkien antaminen opettajille. Joissakin tapauksissa yhteistyön tavoitteena voi olla myös opettajien lajikäsitysten tai ennakoasenteiden muuttaminen. Opettajilla tulisi olla positiivinen kuva lajista, jotta he lähtisivät suosittelemaan oppilailleen kyseistä lajia harrastukseksi. (Tuomanen 2007, 62-63.)

Uusien harrastajien saaminen mukaan seuran toimintaan on erittäin tärkeä tavoite, koska sillä taataan seuran toiminnan jatkuvuus. Osa urheiluseurojen yhteistyön tavoitteista liittyy terveiden elämäntapojen omaksumiseen ja sosiaalisuuteen kasvattamiseen. Tavoitteena sekä koulujen että urheiluseurojen puolelta on vahvistaa omia resursseja ja toimintamahdollisuuksia sekä lisätä yhteistyötä ja tarjota kokemuksia ja elämyksiä. (Tuomanen 2007, 63-64, 70-71.)

3.2 Yhteistyön muodot

Erilaisia yhteistyömuotoja koulujen ja urheiluseurojen välillä ovat esimerkiksi kouluvierailut ja yhteiset lajitapahtumat. Seurat tai lajiliitot voivat olla koulujen tukena myös järjestämällä opettajille koulutusta liittyen tiettyyn urheilulajiin. Esimerkiksi Jääkiekkoliitto on järjestänyt opettajille luisteluohjaajakoulutusta ympäri Suomea. Tällaisten koulutusten järjestäminen voisi edesauttaa koulujen ja urheiluseurojen yhteistoiminnallisten työmuotojen syntymistä ja myös seurojen edustajat voisivat oppia

opettajilta kasvatuksellisia näkökulmia tuoden ne sitten osaksi omaa työtään urheiluseurassa. (Tuomanen 2012, 50-51,61.)

Keskisen ja Palmrothin (2012, 38) tutkimuksessa esille tulivat myös koulujen välisten kisojen järjestäminen, teemapäivät ja ammattilaispelaajien vierailut sekä aamu- ja ilta-päiväkerhojen järjestäminen. Ammattilaispelaajien vierailut voivat olla hyvin erilaisia, mutta esimerkiksi Ilves-Hockeyn kouluvierailu koostuu pelaajien esittelyistä, erilaisien esitteiden jakamisesta, oppilaiden esittämistä kysymyksistä, niihin vastaamisesta ja nimikirjoitusten jakamisesta (Tuomanen 2007, 70).

Lajiliitot toivovat tiiviimpää yhteistyötä esimerkiksi erilaisten liikuntakerhojen muodossa, mutta nykyiset resurssit eivät riitä tämänkaltaiseen toimintaan (Keskinen & Palmroth 2012, 38). Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosien 2008-2011 aikana toimineessa ohjelmassa Perusopetus paremmaksi suunnattiin noin kuusi miljoonaa euroa koulujen kerhotoiminnan kehittämiseen, mutta sen sijaan, että liikuntakerhot olisivat lisääntyneet ohjelman myötä, ne ovat vähentyneet 2000-luvun aikana (Palomäki & Heikinaro-Johansson 2010, 28).

Yleisin vastaus kysyttäessä eri lajiliitoilta yhteistyönmuodosta ovat erilaiset teemapäivät. Osa liitoista järjestää myös säännöllistä kerhotoimintaa tai muunlaista toimintaa sekä koulutusta opettajille. Muunlainen toiminta tarkoittaa esimerkiksi materiaalipakettien jakamista opettajille, välineiden lahjoittamista sekä lajiliittojen omien tapahtumien markkinointia (Keskinen & Palmroth 2012, 39-40.)

Uutena yhteistyön muotona on ideoitu aamuharjoituksia, joita organisoisivat eri paikallisseurat. Seuratoimijat ovat kuitenkin kokeneet turhauttavaksi yrittää järjestää harjoituksia yhteistyössä koulujen kanssa, koska koulujen lukujärjestykset muuttuvat vuoden aikana useampaan kertaan. Joissakin kouluissa aamuharjoituskäytäntö jo toimiikin niin, että koulu järjestää ajan ja seura vastaa kaikesta muusta kuten tilojen varaamisesta ja kuljetuksista. Seuratoimijat toivoisivat järjestelmästä koko Suomen eikä vain muutaman koulun kattavaa toimintamallia. (Keskinen & Palmroth 2012, 40-41.)

Seurojen ja koulujen apuna, esimerkiksi edellä mainittujen aamuharjoitusten järjestämisessä, voivat olla alueellisesti Suomessa toimivat 19 urheiluakatemiaa. Akatemioiden tarkoituksen on auttaa urheilijoita opiskelun ja urheilun yhdistämisessä. Urhei-

luakatemat osallistuvat esimerkiksi valmennuksen järjestämiseen. Akatemat toimivat peruskouluissa, toisen asteen oppilaitoksissa sekä korkeakouluissa. Urheiluakatemat ovat verkostoja, joiden toimijoita ovat kunnat, koulut, lajiliitot ja lajiliittojen alaiset urheiluseurat. Valtakunnallisesti toimintaa koordinoi Suomen Olympiakomitea. (Opiskelijoiden Liikuntaliitto 2013.)

3.3 Kokemuksia yhteistyöstä

Keskinen & Palmroth (2012) selvittivät tutkimuksessaan eri lajiliittojen kokemuksia yhteistyön laadusta ja muodoista. Liitot olivat tutkimuksen mukaan tyytyväisiä yhteistyöhön ja erityisesti teemapäivien koettiin olevan hyödyllisiä niin seuroille, opettajille kuin oppilaillekin. Koulujen rehtorit näkevät yhteistyön nykyiset muodot ja mahdollisuudet monipuolisina (Keskinen & Palmroth 2012, 38, 40.)

Urheiluseurojen puolelta kokemukset ovat olleet positiivisia ja seuroissa on koettu, että tavoitteet on saavutettu ja vierailujen kautta seurat ovat saaneet positiivista näkyvyyttä. Yhteistyö on edesauttanut verkostoitumista, jonka avulla yhteistyötä tulevaisuudessa on helpompi tehdä. Kouluvierailuja tehneet pelaajat ovat kokeneet vierailut miellyttäväksi. Vierailut on huomattu toimivaksi tavaksi tuoda lajia esille ja sekä opettajat että oppilaat pitävät vierailuista. Urheiluseura voi kokea myös tukevansa koulua kertomalla kouluvierailun aikana esimerkiksi koulukiusaamisesta, jolloin kiusaaminen saa aivan erilaisen merkityksen oppilaille kuin, jos tutut vanhat opettajat puhuvat aiheesta vuodesta toiseen. (Tuomanen 2007, 51, 64, 70-71.)

Yhteistyön on koettu tuovan vaihtelua koulun liikuntatunneille sekä antavan opettajille omaan opetukseensa. Koulut kaipaavat urheiluseuroja kouluille esittelemään erilaisia lajeja sekä tekemään teemapäiviä ja toteuttamaan projekteja, koska seuroista saatu apu vähentää koulujen omaa työtaakkaa. Kouluvierailut ovat lisänneet lasten ja nuorten esiintymistaitoja, rohkeutta sekä kiinnostumista lajia kohtaan. Kouluvierailuissa opettajat näkevät hyvänä sen, että vierailijat ovat puhuneet oppilaille tärkeistä asioista kuten terveellisestä ravinnosta ja opiskelun tärkeydestä. Yhteistyöllä on koettu olevan merkitystä myös koulujen liikuntakasvatukselle. (Tuomanen 2007, 51, 65, 72, 80.)

Haastavana yhteistyössä on koettu seurojen ja koulujen omien toimintakulttuurien erilaisuus. Esimerkiksi kerhonohjaajan tullessa jostakin seurasta, ei ohjaaja tunne kou-

lun sääntöjä, mikä voi aiheuttaa hämmennystä niin oppilaalle kuin ohjaajallekin. Hyödylliseksi tässä tilanteessa nähdään lyhyt kerhonohtajan kanssa käyty palaveri, jossa käydään läpi koulun säännöt ja toimintamallit. Haasteita ovat myös resurssien puute sekä byrokratian raskaus, kun sovitellaan aikatauluja koulun tuntijärjestykseen sopiviksi. (Keskinen & Palmroth 2012, 42-43.)

Urheiluseurat voivat kokea ongelmallisena koulujen ja harrastuspaikkojen välisen etäisyyden, jos kyseessä on laji, jota ei voi harrastaa koulun tiloissa. Haasteena nähdään myös resurssien sekä säännöllisen toiminnan puute ja ohjaajien vaihtuvuus. Osittain ongelmalliseksi on koettu koulujen lähestyminen, koska ihmiset jotka eivät ole urheilun kanssa tekemisissä eivät välttämättä arvosta sitä. Koulun henkilökunnalla saattaa myös olla ennakoasenteita seuraa tai lajia kohtaan. Kokemuksia on myös päinvastaisesta, jolloin opettajat ovat olleet hyvin positiivisia seuroja kohtaan ja ovat olleet innokkaita osallistumaan tapahtumiin, vaikka osa suunnitelluista tunneista jäisi-kin pois. (Tuomanen 2007, 66-67, 71.)

Yhteisen ajan sopiminen on myös koulujen näkökulmasta haasteellista, mutta kuitenkin opettajat toivovat lisää yhteisiä toimintakertoja seurojen kanssa sekä kaipaavat kouluvierailujen sisältävän enemmän tietoa lajista harrastuksena. Opettajat ovat kokeneet seurojen tekemien liikunnallisten vierailujen olleen liian lyhyitä, yksi oppitunti ei riitä lajitaitojen omaksumiseen, joten seuran vierailuja kouluilla voisi olla useampia. Vaihtoehtona vierailujen lisäämiselle olisi opettajien kouluttaminen, sillä vastuu koulu liikunnasta on kuitenkin aina kouluilla itsellään. (Tuomanen 2007, 51-50, 69, 73.)

Eri lajiliittojen ja seurojen kokemuksen mukaan yhteistyö on vahvasti henkilöitynyttä eli, jos koulusta ei löydy aktiivista rehtoria tai liikunnan opettajaa, yhteistyö helposti tyrehtyy. Koulut näkevät asian niin, että on enemmän seurojen vastuulla olla aloitteellinen koulujen suuntaan, koska koulujen on vaikea tietää, minkälaista yhteistyötä seurojen kanssa on mahdollista tehdä. Haasteena nähdään myös koulujen ja seurojen vastakkain asettelu, jossa seurat ovat kiinnostuneempia huippu-urheilijoista kun taas koulu painottaa enemmän monipuolista eritasoisten harrastajien kohtaamista ja liikuttamista. (Keskinen & Palmroth 2012, 42, 49.)

4 PESÄPALLO

Urheiluseuroja on erilaisia sen mukaan, miten niissä painotetaan kilpailullisuutta. Urheilullis-suoritukselliset seurat ovat mukana tavalla tai toisella urheilun kilpailujärjestelmissä, liikunnallis-harrastuksellinen seura on mukana kilpailujärjestelmissä kaikista väljimmän. Kilpailullis-kasvatuksellisissa seuroissa taas painottuvat lajinomaisuus, säännöllinen valmentaminen ja kilpaileminen. (Itkonen 2000, 24.) Pesäpalloseuroista suurin osa on kilpailullis-kasvatuksellisia seuroja. Löytyy kuitenkin myös liikunnallis-harrastuksellisia seuroja tai joukkueita seurojen sisällä, joissa jossakin sarjassa pelaaminen ja menestyminen eivät ole tärkeimmät asiat vaan pesäpalloa pelataan enemmän omaksi huviksi kuin tosi mielessä. Lasten ja nuorten pesäpallojoukkueet ovat kuitenkin pääsääntöisesti kilpailullis-kasvatuksellisia seuroja.

Pesäpallon harrastaminen on pojilla yleisempää kuin tytöillä. Kun pojista 18 000 harrastaa pesäpalloa, niin tytöillä vastaava määrä on 11 000. Pojilla pesäpallo mahtuu jopa 20 suosituimman lajin listalle. (Kansallinen Liikuntatutkimus 2009–2010.) Pojilla muutkin palloilulajit vapaa-ajan harrastuksina ovat yleisempiä kuin tytöillä ja pojat myös harrastavat enemmän joukkuelajeja, kun taas tytöt suosivat yksilölajeja (Heikinaro-Johansson ym. 2008, 34).

Tyttöjen vähäisempi pesäpallon harrastaminen voi osittain selittyä sillä, että laji on ollut Rajalan tutkielman mukaan pitkään miesten hallitsema. Naispesäpalloa ei ole arvostettu samalla tavalla kuin miesten. On jopa sanottu, että naisten tulisi opetella miesmäinen pelityyli, jotta siitä tulisi oikeanlaista pesäpalloa. Tyttöjen kilpailutoiminta pesäpallossa on myös alkanut poikien kilpailutoimintaa myöhemmin. (Rajala 2000, 13–14.) Tyttöjen ja poikien väliset erot pesäpallon harrastamisessa ovat kuitenkin vähentyneet koko ajan ja Yleisradion uutisen (2010) mukaan erityisesti tytöt ovat nyt innostuneet lajista aiempaa enemmän.

Eri lajien välinen kilpailu on jatkunut ja tulee jatkumaan yhä edelleen. Pesäpalloa on puolustettu painottamalla sen monipuolisuutta, mutta arvostelijat esittävät sen laiskan ihmisen lajina, jossa yksi lyö ja muut seisoo. Tällä hetkellä pesäpallo kamppailee muiden lajien kanssa riittävästä julkisuudesta, taloudellisesta tuesta ja yleisön suosios- ta, mutta voimakkainta lajien välistä kilpailua käydään potentiaalisista harrastajista eli lapsista ja nuorista. Junioriharrastajat takaavat lajin kiinnostavuuden säilymistä, huip-

pupelaajien kehittymistä sekä taloudellisen tuen saamista urheiluseuroille. (Itkonen & Kortelainen 1999, 30, 32.) Vaikka pesäpallo ei ole harrastajamäärissä laskettuna listan kärkipäässä on se kuitenkin Suomessa neljänneksi paikan päällä seuratuin laji ja on jopa onnistunut kasvattamaan katsojiensa määrää 2000-luvulla (Kansallinen Liikunta-tutkimus 2009-2010).

4.1 Pesäpallo kouluissa

”Liikunnanopetuksen päämääränä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään terveydellinen merkitys” (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 248).

Koululiikunnalla on mahdollisuus edistää lasten ja nuorten fyysistä aktiivisuutta ja vaikuttaa liikunnallisen elämäntavan muodostumiseen. Koululiikunnassa oppilaat saavat tietoa liikunnan terveysvaikutuksista sekä oppivat erilaisia liikuntataitoja. Parhaimmillaan koulun liikuntatunnit voivat innostaa oppilasta harrastamaan liikuntaa myös vapaa-ajallaan. (Heikinaro-Johansson ym. 2008, 31.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2004, 248) todetaan, että liikunnan opetus perustuu kansalliseen liikuntaperinteeseen. Kansallislajin nimikkeen saanut pesäpallo onkin kevään suosikkilajeja kouluissa. Koulupesiksen muoto vaihtelee kouluittain ja alueittain, mutta pääasiana on aina pelaaminen (Reinikari 2007). Pesäpallon kehittäjä Lauri Pihkala vei pesäpallon kouluihin jo 20-luvulla, mutta tarkkaa määritystä siitä, kuinka kauan pesäpalloa on kouluissa pelattu, on vaikea tehdä (Malinen 2012b).

Pesäpallo lajina edistää tarkkaavaisuutta, juoksua, heittoa, silmän ja käden koordinaatiota sekä ennakoitaitoa (Risikko 2009). Näistä juoksu ja heitto on mainittu myös perusopetuksen opetussuunnitelmassa, jonka mukaan lapsen tulisi osata neljännen luokan loppuun mennessä sekä juosta että heittää (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 249). Pesäpallo tarjoaa loistavat elementit motoristen taitojen monipuoliseen kehittämiseen (Suomen pesäpalloliitto 2013). Pesäpallon lomassa molemmat taidot kehittyvätkin kuin itsestään erilaisten harjoitteiden kautta ilman mekaanista liikkeiden toistamista.

Koululiikuntaliitto järjestää vuosittain kouluille palloilusarjoja, joista myös pesäpallo omana sarjanaan löytyy. Osassa kaupungeista pelataan koulujen välisiä pesäpalloturnauksia, joista voittajat jatkavat Koululiikuntaliiton järjestämään palloilusarjaan. Palloilusarjan aluemestarit jatkavat edelleen valtakunnallisiin otteluihin. (Koululiikuntaliitto 2012.)

4.2 Pesäpalloseurojen tekemät koulukäynnit

Nykypäivän nuorilla on vanhempiaan laveammat mahdollisuudet erilaiseen liikunnan harrastamiseen. Liikuntakulttuuri on entistä kaupallistuneempaa ja mediavetoisempaa kuin aiemmin, niinpä nuoria onkin alettu lähestyä liikunnan toimintakentillä enemmän asiakkaina ja markkinointimielessä. (Koski & Tähtinen 2005, 5.) Myös pesäpalloa harrastuksena markkinoidaan entistä enemmän lapsille ja nuorille. Yksi näistä markkinointikanavista on koulut, joista tavoitetaan kaikki usean ikäluokan lapset ja nuoret.

Suomen Pesäpalloliitto on suunnannut kiinnostustaan kouluihin jo 50-luvulta saakka yhteiskunnan murroksesta johtuen. Ihmiset muuttivat maalta kaupunkiin, mutta pesäpalloseurat jäivät maaseudulle. Laskeva harrastajamäärä ja eri lajien keskinäisen kilpailun kiristyminen sai Pesäpalloliiton miettimään lajin tulevaisuutta ja kohdistamaan katseensa kouluihin, joiden pesäpallotoimintaan se aikoi tuoda muutosta. Pesäpalloliitto alkoikin olla aktiivisesti muun muassa mukana toteuttamassa oppikoulujen välistä pesäpallosarjaa. Koulujen välisten otteluiden osittaisena tarkoituksena oli juurruttaa pesäpalloa kaupunkeihin ja kasvattaa lajin harrastajamäärää. (Rajala 2000, 19-21.)

Koulujen välisiä turnauksia järjestetään useilla paikkakunnilla edelleen, mutta koulukäynnit uutena yhteistyömuotona ovat alkaneet yleistyä. Koulut ovat edelleen paikka, josta on mahdollista tavoittaa suuri määrä lapsia. Pesäpalloseuroille koulut ovat loistava paikka markkinoida pesäpalloa ja saada oppilaita mukaan seuran toimintaan. Hyvin toteutettujen koulukäyntien kautta pesäpalloseura voi myös tukea koulun kasvatustyötä sekä saada arvostusta opettajien silmissä (Mikola, 2012).

Mitä siis ovat nämä koulukäynnit? Toinen termi koulukäynneille, joka saattaisi itsessään selventää asiaa paremmin, on kouluvierailu, mutta koska Pesäpalloliitto käyttää sanaa koulukäynti niin käytän sitä myös itse tässä työssä. Keskinen ja Palmrothin

(2012, 39) tutkimuksesta käy ilmi, että jonkin lajin ammattilaisen tuleminen koulun liikuntatunnille ohjaajaksi on melko satunnaista, vaikkakin tällainen yhteistyö koulujen puolesta koetaan ihanteelliseksi. Pesäpalloliitto pyrkiikin luomaan koulukäynneistä paikallisseurojen jatkuvan vuosittaisen toimintatavan.

Ikäluokat, joille koulukäynnit on suunnattu elävät ensimmäistä (6-9-vuotiaat) ja toista (10-12-vuotiaat) liikunnallista herkkyykskauttaan. Ensimmäisen herkkyykskauden aikana harjoittelun painopiste siirtyy enemmän lajitaitoihin, mutta liikunnalliset perustaidot ovat pohja kaikille lajitaidoille, joten monipuolisuutta ei pidä unohtaa. Harjoitusten monipuolisuus auttaisi lapsia myös keskittymään, sillä 6-9-vuotiaat lapset ovat vielä hyvin lyhytjänteisiä. Ohjaajan pitäisi myös muistaa antaa selkeitä ohjeita ja sääntöjä sekä pitää niistä tiukasti kiinni. (Miettinen 1999, 14-15, 55.) Hyvin toteutettu koulukäynti vaatii hyvää ennakkosuunnittelua ja motivoituneet hyvät ohjaajat.

Toisen herkkyykskauden aikana lapsi oppii uusia taitoja yhä nopeammin ja helpommin, joten koulukäynnin aikana tehtävien harjoitusten tulisi antaa haasteita kaikille lapsille. Tämä on ohjaajalle suuri haaste, sillä lasten liikunnallisen kehittymisen yksilölliset erot saattavat olla hyvinkin suuria. Lasten pitäisi saada yrittää ja kokeilla paljon ja ohjaajan korjata virheet mahdollisimman nopeasti. Palautteen antaminen onkin tärkeää eikä myönteistä palautetta kannata säästellä, sillä se antaa lapselle varmuutta tekemisestään. (Miettinen 1999, 16-17). Lasten yksilölliset liikunnalliset erot luovat suuria haasteita koulukäynnin ohjaajille. Tieto niistä ja siitä, millaisia harjoituksia erikäisten lasten kanssa voi tehdä, helpottaisi ohjaajien paineita ja ohjauskertojen suunnittelua sekä itse ohjaustilannetta. Koulukäynnin rajoitettu aika asettaa myös paljon haasteita lasten yksilölliselle kohtaamiselle ja ohjaamiselle sekä lasten kokeilun ja yrittämisen halulle. Tärkeintä olisi kuitenkin luoda innostava ja kannustava ilmapiiri (Miettinen 1999, 70), jotta koulukäynti on onnistunut ja lapset innostuvat pesäpallosta.

Koulukäynnit pyritään toteuttamaan jokaisessa tietyn kunnan alueella olevassa koulussa, jossa kohderyhmään kuuluvat ikäluokat käyvät koulua. Käynnin toteuttavat paikallisen pesäpalloseuran jäsen tai jäsenet, jotka myös yleensä toimivat tulevan kesän pesäpallokoulun ohjaajina tai pesäpallokoulun rehtorina. Näin ohjaajat tulevat tutuiksi lapsille jo keväällä tehdyn koulukäynnin yhteydessä ja kynnys osallistua pesäpallokouluun madaltuu. Koulukäynnit sijoittuvat toukokuulle, jolloin useimmissa kouluissa on liikunnassa pesäpallajakso ja ennen kuin koulujen kesäloimat alkavat.

Seuroissa, joissa pidetään pesäpallokoulun lisäksi pesäpallokerhoa talven aikana, saatetaan tehdä koulukäyntejä myös syksyllä yleensä syyskuun aikana.

Pesäpalloliiton antamien ohjeistuksien mukaan käyntien aikana esitellään kullekin ryhmälle paikallinen pesäpalloseura ja seuran toiminta lyhyesti. Käynteihin sisältyy koulupesäpalloon soveltuvia lajiharjoitteita ja pesäpallon pelaamista seuran edustajien ohjaamana. Käynnin päätteeksi kouluille jaetaan esite pesäpallovälineistä ja oppilaille jaetaan kotiin vietäväksi tiedote tulevan kesän pesäpallokoulusta. (Pesäpallon juhluvuosi 2012.) Tärkeintä koulukäynneissä kuitenkin on kohdata jokainen lapsi kentällä mailan ja pallon kanssa (Mikola, 2012).

Pesäpalloseurojen pesiskoulun toimintakertomuksista käy ilmi, että useissa seuroissa koulukäyntejä on tehty jo muutaman vuoden ajan. Joissakin paikoissa niitä on tehty enemmän, toisissa vähemmän. Koulukäyntien lisäksi pesäpallokoulua markkinoidaan myös lehti-ilmoituksilla, lehtiartikkeleilla, pesäpallopeleissä äänimainoksilla, kauppojen seinillä sekä seurojen kausijulkaisuissa ja nettisivuilla. (Lahden Mailaveikkojen pesiskoulun toimintakertomus 2010, Pesiskoulumuisto Jyväskylä 2010, Pesiskoulun toimintakertomus Kajaani, PunaMustien Pesiskoulut 2010.)

4.3 Pesäpallokoulu

Liikunnalla on useita eri ulottuvuuksia. Koski ja Tähtinen (2005, 9) ovat koonneet eri lähteistä (Renson 1991; Taks, Renson & Vanreusel 1999; Eichberg 1987; Klemola 1991; Honkonen & Suoranta 1999) liikunnan kuusi ulottuvuutta: Kilpailun ja suorituksen, terveyden, leikin ja ilon, ilmaisullisuuden, sosialisointin ja itsen syvällisen tutkimisen ulottuvuus. Näistä kolmas eli leikin ja ilon ulottuvuus, jossa korostuu itse toiminnan arvo, on pesäpallokoulun tavoite.

Pesäpallokoulu on noin viisikymmentä vuotta vanha toimintamalli, joka sai alkunsa paikallisten seurojen omista lähtökodista ja tarpeista saada uusia junioreita mukaan toimintaan. Tarkkaa vuotta toiminnan alkamiselle ei tiedetä, mutta pesäpallokoulun järjestäminen on 70-luvulta lähtien ollut hyvin aktiivista kautta monien pesäpalloseurojen. (Malinen 2012b.)

Pesäpallokoululla pyritään lisäämään seurassa harrastavien ja pelaajalisenssien omaavien lasten määrää. Kokonaisuudessaan se voisi olla Kansallisen Liikuntatutkimuksen (2009-2010) mukaan lähes 8 000 uutta harrastajaa, jos pesäpallokoulu vain tavoittaisi kaikki lapset, jotka haluaisivat harrastaa pesäpalloa. Kaikkien halukkaiden saaminen seuran toimintaan on kuitenkin haasteellista jo seurojen vähäisten resurssien takia. Lasten pesäpallon harrastamista voivat rajoittaa myös esimerkiksi perheen sosioekonominen asema tai pesäpalloseuran puuttuminen paikkakunnalta kokonaan.

Perusajatuksena pesäpallokoulussa on tarjota lapsille monipuolinen harrastus kesällä lähellä kotia. Pesäpalloliiton mukaan voidaan puhua pesäpallokoulutoiminnasta, kun se kestää yhteensä vähintään 20 tuntia ja siitä peritään seuran määrittelemä osallistumismaksu. (Mikola 2009, 3.)

Pesäpallokoulun kautta lapset saadaan ohjattua liikunnan pariin tarjoamalla liikunnallisia virikkeitä. Pesäpallokoulu on myös vanhemmille hyvä ja helppo vaihtoehto mietittäessä, missä lapset voisivat viettää päivänsä turvallisesti vanhempien ollessa töissä. Pesäpallokoulun hyödyt seuralle ovat uusien harrastajien saaminen, seuran kotiotte-luiden katsojanmäärien lisääminen sekä mahdollisuus saada pesäpallokouluun osallistuvien lasten vanhemmista uusia vapaaehtoisia talkoolaisia. (Matikka 2011, 31-32.)

Pesäpalloseurojen toimintakertomusten mukaan pesäpallokoulun järjestämisen laajuus vaihtelee paikkakunnasta toiseen. Joillakin paikkakunnilla pesiskoulua saatetaan järjestää 5-10 kentällä, joissakin taas vain yhdellä kentällä. Tämä ei ole mitenkään sidonnaista paikkakunnan kokoon vaan näyttäisi enemmänkin olevan kiinni siitä, onko jokin muu laji kuten jalkapallo paikkakunnalla kiinnostavampi kuin pesäpallo. Pesäpallokoulun osallistujamäärät ovat vaihdelleet neljästäkymmenestä yli sataan osallistujaan. (Lahden Mailaveikkojen pesiskoulun toimintakertomus 2010, Pesiskoulumuis-to Jyväskylä 2010, Pesiskoulun toimintakertomus Kajaani, PunaMustien Pesiskoulut 2010.)

Laatupesiskoulu

Suomen Pesäpalloliitto on kouluttanut yli 70 pesäpalloseuraa ja yli 130 toimijaa järjestämään pesäpallokoulua (Malinen 2012a). Pesäpalloliitto on julkaissut Pesiskoulu-rehtorin laatukäsikirjan sekä Pesiskouluohjaajan laatukäsikirjan, joilla pyritään takaamaan pesäpallokoulujen laadukkuus. Toimiessaan Pesäpalloliiton tuottamien laatukri-

teerien mukaisesti seura voi puhua pesäpallokoulustaan laatupesiskouluna ja seura saa käyttää laatupesiskoulun tunnuslogoa markkinoidessaan omaa pesäpallokouluun (Mikola 2009, 5).

Pesäpalloliiton tekemän laatukäsikirjan mukaan pesäpallokoulu toimii paikallisen pesäpalloseuran resurssien mukaisesti esimerkiksi viikon ajan joka päivä, parin viikon ajan pari tuntia päivässä, kuukauden ajan pari kertaa viikossa tai vaikka koko kesän ajan kerran tai kaksi kertaa viikossa (Mikola 2009, 3).

Jos pesäpallokoulua toteutetaan laatukriteerien mukaisesti, tulee siinä toimivien ohjaajien olla Pesäpalloliiton kouluttamia, sen tulee sisältää sekä harjoittelua että pesäpallon pelaamista vähintään 20 tunnin ajan, osallistujilla tulee olla pesiskoulupassi, osallistujat ovat vakuutettuja, osallistumisesta peritään maksu, pesiskoulussa on jokin oheistuote, kuten T-paita ja osallistujille annetaan pesiskouludiplomi pesiskoulun päättyessä (Mikola 2009, 4).

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tämä tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa ei pyritä tuottamaan yleistettävissä olevaa tietoa. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää tutkittavaa ilmiötä, mutta taustalla on kuitenkin ajatus, että tutkimalla yksittäistä tapausta tarkasti saadaan selville se, mikä ilmiössä on merkittävää ja toistuvaa myös yleisemmällä tasolla. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei pyritä todentamaan jo olemassa olevia väittämiä vaan kuvaamaan kohteena olevaa ilmiötä kokonaisvaltaisesti löytäen tuloksiksi selityksiä, jotka ovat kuitenkin aina sidottuja johonkin tiettyyn aikaan ja paikkaan. (Hirsjärvi ym. 2004, 152, 170-171.)

Tässä tutkimuksessa tutkin kolmen pesäpalloseuran keväällä 2013 toteuttamia koulukäyntejä. Tutkimuksen ytimessä on koulukäyntien sisältö, käynneistä saadut kokemukset sekä kehittämisehdotukset seuraavien koulukäyntejä ajatellen. Monet seurat tekevät koulukäyntejä, mutta tässä tutkimuksessa mukana on vain kolme erikokoista seuraa eripuolilta Suomea.

5.1 Tutkimuskysymykset

Tämän työn tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten pesäpalloseurojen koulukäynnit toteutetaan?
2. Millaisia kokemuksia pesäpalloseurojen tekemistä koulukäynneistä on?
3. Miten koulukäyntejä voitaisiin kehittää?

Kiinnostuksen kohteena on se miten koulukäyntejä suunnitellaan ja mitä koulukäyntien aikana käytännössä tapahtuu. Kokemuksia koulukäynneistä selvitettiin koulukäyntien toteuttajilta sekä koulukäynneillä mukana olleilta opettajilta. Kehitysehdotuksia pohtivat sekä koulukäyntien toteuttajat että opettajat.

5.2 Tutkimusmenetelmä

Tässä tutkimuksessa käytin aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelua, koska aineisto koostuu kokemuspohjaisesta tiedosta. Haastattelemalla voidaan tutkia sitä, miten ihmiset ajattelevat, tuntevat, kokevat tai uskovat ja se on hyvä menetelmä, kun tutkitaan ilmiötä, josta ei ole aikaisempaa tutkimustietoa. (Hirsjärvi ym. 2004,

174,194). Tämän tapaisista urheiluseurojen tekemistä koulukäynneistä ei ole juurikaan tutkittua tietoa, joitakin tutkimuksia löytyy liittyen seurojen koulujen väliseen yhteistyöhön. Pesäpallokoulusta löytyy Miikka Matikan (2011) tekemä opinnäytetyö Hyvinkään Tahkon järjestämästä pesäpallokoulusta, mutta siinä sivutaan vain hyvin lyhyesti koulukäynnejä. Suoraan koulukäynneistä tehtyä tutkimusta ei ole.

Haastattelun suuria etuja verrattuna muihin aineistonkeruumenetelmiin on sen joustavuus itse aineistonkeruutilanteessa myötäilemällä vastaajaa ja muuttamalla tarvittaessa haastattelurunkoa ja kysymyksiä. Saatua vastauksia voi myös enemmän tulkita kuin kyselyä tehdessä, sillä haastattelija pystyy tulkitsemaan saamiaan vastauksia haastattelutavan eleiden ja kielenkäytön pohjalta. Edelleen kyselyyn verrattuna haastattelun etu on se, että yleensä siihen saadaan mukaan vastaajiksi sellaisia henkilöitä kuin on suunniteltu toisin kuin kyselyssä, jossa vastaaja voi jättää kokonaan vastaamatta tai vastata vaillinaisesti kysymyksiin. (Hirsjärvi ym. 2004, 194-195.) Tässä tutkimuksessa pyysin haastateltaviksi opettajia, jotka ovat koulunsa liikuntavastaavia ja olleet mukana pesäpalloseuran kevään 2013 järjestämällä yhdellä tai useammalla koulukäynnillä. Koulukäyntien toteuttajista pyysin haastateltaviksi sellaisia henkilöitä, jotka ovat päävastuussa käyntien toteuttamisesta ja pesäpallokoulun järjestämisestä.

Haastatteluissa kieltäytymisprosentti on pienempi kuin kyselylomakkeita tehdessä ja haastattelutilanteessa vastaajia on helpompi motivoida vastaamiseen (Hirsjärvi & Hurme 2004, 36). Mahdollisesti tutkimusajankohta, toukokuun loppu, vaikutti siihen, että en saanut niin paljon haastateltavia opettajia kuin olisin halunnut. Useat vastaukset pyyntöihini olivat ystävällinen kieltäytyminen kevään kiireisen aikataulun takia. Haastatteluihin paikalle tulleet vastaajat olivat kaikki motivoituneita tulemaan paikalle ja kiinnostuneita aiheesta sekä valmiita esittämään omia mielipiteitään sekä kehitysehdotuksiaan.

Haastattelun haittapuoli on se, että se vaatii paljon aikaa haastateltavalta ja vielä enemmän haastattelijalta kaikkine ennakoivallineen ja aineiston litterointineen jälkeenpäin. Haastattelun luotettavuutta voi heikentää se, että haastattelutilanne on aina sosiaalinen ja vastaajilla on taipumus antaa sellaisia vastauksia kuin olettaa haastattelijan haluavan tai antaa tietoa sellaisista aiheista, joista haastattelija ei ole kysynyt. Haastattelutilanne on myös aina tilannesidonnaista ja vastaaja saattaa puhua eri tavalla kuin jossakin toisessa tilanteessa. (Hirsjärvi ym. 2004, 195-196.)

Lisäksi haastattelutilanteessa tulkintariskien ongelma on aina olemassa, mutta tilanteessa on myös mahdollisuus heti varmistaa kummankin osapuolen ymmärtävän käytettävät termit samoin (Adams ym. 2007, 148, Vilka 2005, 104-105).

Mahdollisia haittoja tai haastattelun arvoa heikentäviä asioita on mahdollista minimoida esimerkiksi tutustumalla haastateltaviin. Muita tapoja minimoida haastattelun haittapuolia on haastateltavien motivointi vastaamaan kysymyksiin, oikeanlaisen kyselytekniikan käyttäminen ja tunnustelevien kysymysten esittäminen kuitenkin johdattelematta haastateltavaa. (Adams ym. 2007, 149). Tunsin etukäteen kaksi haastateltavistani, kumpikin koulukäynnin toteuttajia. Entuudestaan tuttujen ihmisten haastattelu tosi tilanteeseen rentoutta ja lisäsi yhteisymmärrystä.

Haastateltavien motivoituneisuuden haastatteluna aikana voi vaikuttaa esimerkiksi sillä, että on suunnitellut haastattelurunkoon ”juonen”, jonka mukaan haastattelu etenee. Juonellisuus antaa haastateltavalle vaikutelman siitä, että haastattelu etenee hänen odotustensa mukaan. Se saattaa myös poistaa haastateltavan epävarmuutta ja antaa haastateltavalle intoa kertoa kokemuksistaan laajemmin. Juonta voi rakentaa niin, että edetään yksityiskohtaisemmista kysymyksistä yleisempiin tai päinvastoin. (Vilka 2005, 113.) Suunnitelmani haastattelurungon juoni oli onnistunut, sillä useampi haastateltava kuin itsestään siirtyi aiheesta toiseen tekemäni rungon mukaisesti ennen kuin ehdin edes kysymystäni esittää.

5.2.1 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu on ehkä yleisin ja käytetyin muoto tutkimushaastatteluista. Teemahaastattelusta voidaan käyttää myös termiä puolistrukturoitu haastattelu (Vilka 2005, 101). Tällainen haastattelu ei etene yksityiskohtaisten kysymysten vaan etukäteen päätettyjen ja kaikille haastateltaville samojen teemojen mukaisesti (Hirsjärvi & Hurme 2004, 48). Teemahaastattelulla voidaan tutkia erilaisia ilmiöitä sekä etsiä vastauksia useisiin ongelmiin ja siinä korostuvat ihmisten tulkinnat asioista ja niille annetut merkitykset (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75-76).

Haastattelun teemat eli aihepiirit valikoituvat tutkimusongelmista poimimalla keskeiset aiheet haastattelussa käsiteltäviksi (Vilka 2005, 101) ja ne perustuvat myös tutkimuksen viitekehykseen eli siihen, mitä ilmiöstä jo tiedetään (Tuomi & Sarajärvi

2002, 76). Tässä tutkimuksessa haastattelut teemat ovat tapahtumat ennen koulukäyn-
tejä, tapahtumat koulukäynnin aikana eli koulukäynnin sisältö sekä se mitä tapahtuu
koulukäynnin jälkeen ja mitä pitäisi tehdä toisin. Valitut teemat tulevat suoraan tutki-
muskysymyksistä.

Haastattelun aikana teemat esitetään haastateltavalle kysymysten muodossa ja on
haastattelijan tehtävä pitää haastattelu etukäteen pohdituissa teemoissa niin, ettei haas-
tateltava eksy aiheesta. Kysymykset tuleekin muotoilla ja asettaa niin, että yhdessä
kysymyksessä on vain yksi asiasisältö ja kysymyksen sanat ovat yksiselitteisiä. (Vilk-
ka 2005, 103-104, 109.) Teemahaastattelussa haastattelun aiheet ovat tiedossa ennen
haastattelua, mutta kysymysten muotoa ja järjestystä voidaan muuttaa haastattelun
aikana, jos se nähdään tarpeelliseksi (Hirsjärvi ym. 2004, 197). Haastattelujen aikana
kahdessa haastattelussa haastateltavien välinen keskustelu oli ajoittain vilkasta ja
haastattelu eksyi hieman sivupoluille. Haastattelun palauttaminen aiheeseen ei kuiten-
kaan ollut ongelmallista.

Haastattelukysymysten asettamisessa haastattelurunkoa tehdessä auttaa haastateltavien
ja heidän kulttuurinsa tuntemus. Jos kohderyhmän tuntemus on heikko, saattaa tutki-
musaineiston pohdintaan jäädä aukko, kun tutkija ei osaa tulkita haastateltavien anta-
mia vastauksia oikeassa kontekstissa. (Vilka 2005, 105,109-110.) Vaikka en henki-
lökohtaisesti tuntenut haastateltavistani kuin kaksi ennen haastattelua, tunsin kuitenkin
pesäpallomaailmaa oman harrastuneisuuteni kautta. Olen myös tutustunut koulumaa-
ilmaan työharjoittelujakson aikana ja huomasin tästä olevan hyötyä paitsi kysymysten
muotoilussa niin myös haastattelutilanteessa ja tulosten kokoamisessa yhteen.

Ongelmana kysymysten muotoilussa saattaa olla se, että kysymyksistä heijastuu tutki-
jan omat näkemykset tutkittavasta ilmiöstä. Tällöin haastateltavakin saattaa vastata
tutkijan toivomalla tavalla ja tutkimusaineisto vääristyy eikä välttämättä vastaa asetet-
tuihin tutkimusongelmiin eikä tutkimuksen tavoitteisiin. Kysymyksiä saattaa myös
olla liikaa ja tässä laatu ratkaiseekin enemmän kuin määrä. Määrän sijaan pitäisi pyr-
kiä siihen, että haastateltava kuvailisi, vertailisi ja kertoisi esimerkkejä. Tähän voidaan
vaikuttaa paljon muotoilemalla kysymykset oikein. Lisäksi teemahaastatteluissa men-
näin usein suoraan asiaan unohtaen taustatiedot, jolloin ei varmisteta haastateltavan
ymmärrystä tutkittavasta asiasta ja pohjaa, jolta hän vastauksensa antaa. (Vilka 2005,
105-106, 110.)

Olisin toivonut haastateltavilta, erityisesti käyntien toteuttajilta, enemmän kuvailua ja esimerkkien kertomista, mutta vastaukset olivat melko lyhyitä ja yksiselitteisiä. Toisinaan yritin johdatella vastaajia kertomaan enemmän ja yksityiskohtaisemmin kokemuksistaan, mutta en koe onnistuneeni siinä kovinkaan hyvin. Vastaukset jäivät usein yhden lauseen mittaisiksi, eivätkä käyntien toteuttajat erityisesti pohtineet vastauksiin. Käyntien toteuttajat olivat mahdollisesti kokemattomia arvioimaan omaa toimintaansa tai eivät olleet tehneet sitä ennen haastattelutilannetta, jolloin pohdiskelevaa otetta omaan toimintaan oli vaikea ottaa. Opettajien kohdalla oli toisin, heiltä sai ajoittain hyvin pohdiskelevia ja pitkiäkin vastauksia.

5.2.2 Teemahaastattelu ryhmähaastatteluna

Kuten muitakin haastattelutyyppejä, myös teemahaastattelun voi toteuttaa yksilö-, pari- tai ryhmähaastatteluna. Pari- ja ryhmähaastattelut ovat tyypillisiä, kun haastateltavat ovat lapsia, nuoria ja lasten vanhempia. On kokemuksia siitä kuinka ryhmähaastattelun ryhmätilanne auttaa tekemään haastattelusta luontevamman ja haastateltavista vapautuneempia. Tämä ei kuitenkaan poista sitä, etteikö myös yksilöhaastattelutilanne voisi olla luonteva ja vapautunut. (Hirsjärvi ym. 2004, 199.) Vapautuneemman tunnelman ryhmähaastatteluun voi luoda se, että haastattelutilanne on lähellä tavallista keskustelua, jossa ryhmän jäsenet voivat melko vapaasti keskustella, esittää mielipiteitä ja kommentoida toistensa ajatuksia (Hirsjärvi & Hurme 2004, 61). Haastatteluistani yksi oli kolmen hengen ryhmähaastattelu, yksi parihaastattelu ja loput neljä yksilöhaastatteluja. Ryhmä- ja parihaastattelut olivat luonteeltaan keskustelunomaisia ja annoin erityisesti opettajien keskustella ja vaihtaa mielipiteitään rauhassa keskeyttämättä, jolloin syntyi hyvää pohdintaa aiheesta kahdesta tai kolmesta näkökulmasta. Yksilöhaastatteluissa keskustelua syntyi vähemmän, mutta pyrin pitämään haastattelun kuitenkin keskustelunomaisena enkä niin, että kysymykseen tulee lyhyt vastaus ja sitä seuraa haastattelurungon mukainen seuraava kysymys.

Kun haastateltavia ryhmähaastattelua varten valitaan, pitäisi heidät valita niin, että yhden ryhmän jäsenet ovat mahdollisimman homogeenisiä keskenään, jotta sitä voidaan verrata tuloksia analysoidessa muihin ryhmiin. Lisäksi tulee valmistautua mm. siihen, että joku ryhmässä ei osallistu esimerkiksi ujouden takia. Tämä voidaan estää antamalla materiaalia etukäteen haastateltaville sekä selittämällä haastattelun tausta ja tarkoitus haastattelun alussa ja itse haastattelutilanteessa osoittaa kysymykset suoraan

yhdelle ryhmän jäsenistä. (Adams ym. 2007, 150.) Kaikille haastateltaville aihe oli tuttu ja siitä oli omakohtaista kokemusta ja kaikki uskalsivat tuoda omia mielipiteitään hyvin esille.

Ryhmällä ryhmähaastattelussa on sekä kielteisiä että positiivisia vaikutuksia. Ryhmähaastattelun etuihin kuuluu se, että siinä saadaan tietoa yhtä aikaa monelta henkilöltä, mutta haittapuolena on se, että jälkikäteen haastattelunauhaa kuunnellessa saattavat haastateltavien äänet sekoittua keskenään. Ryhmä voi olla avuksi väärinymmärrysten poistamiseksi sekä tilanteissa, joissa on kyse muistinvaraisista asioista. Ryhmä voi kuitenkin olla myös haitaksi haastattelulle niin, että se estää ryhmälle itselleen haitallisten asioiden esiintymisen. (Hirsjärvi ym. 2004, 200.) Ryhmässä voi myös olla joku johtohahmo, joka pyrkii johdattamaan keskustelua johonkin tiettyyn suuntaan (Adams ym. 2007, 150, Hirsjärvi ym. 2004, 200).

5.3 Kohde ja kohdejoukko

Tutkimukseen osallistui kolme pesäpalloseuraa ja opettajia seurojen kotipaikkakuntien kouluilta. Alun perin tarkoituksena oli, että tutkimukseen osallistuisi neljä seuraa. Huhtikuun puolenvälin tienoilla kaksi seuraa kuitenkin ilmoitti, etteivät tee koulukäyntejä ollenkaan tänä keväänä. Nopeasta aikataulusta huolimatta sain tutkimukseeni pyydettyä mukaan vielä yhden seuran, mutta kyseiseltä paikkakunnalta oli haastateltavana vain yksi opettaja.

Kun tutkitaan ihmisten kokemuksia tai asiantuntemusta, on tärkeää, että haastateltavilla on omakohtainen kokemus tutkittavasta ilmiöstä (Vilka 2005, 114). Tässä tutkimuksessa haastattelin viittä opettajaa ja yhtä koulukäynninohjaajaa, jotka kaikki olivat osallistuneet pesäpalloseuran toteuttamaan koulukäyntiin ja osasivat näin kertoa näkemyksiään ja kokemuksiaan koulukäynneistä. Opettajien haastattelemisen tapahtui kahdessa ryhmähaastattelussa niin, että jokaisessa haastattelussa olleet opettajat olivat kaikki samalta paikkakunnalta ja olivat siten nähneet saman seuran suorittamat koulukäynnit. Yksi haastatteluista oli yksilöhaastattelu, koska useampia opettajia ei kutsusta huolimatta tullut paikalle.

Opettajien lisäksi haastattelin koulukäyntien toteuttajia, joita oli yhteensä kolme. Koulukäyntien toteuttajien haastattelut olivat kaikki yksilöhaastatteluja, vaikka kahdella

paikkakunnalla kolme eri henkilöä oli toteuttamassa koulukäyntejä. Haastateltavat olivat kaikki päävastuussa koulukäyntien järjestämisestä ja pesäpallokoulusta kesällä.

Opettajista neljä olivat koulunsa liikuntavastaavia ja siten hoitivat kaikki käynteihin liittyvät käytännön järjestelyt seurojen edustajien kanssa. Koulukäynnin toteuttajista kaikki olivat aikaisemminkin olleet mukana tekemässä koulukäyntejä, joskin vain yksi oli aikaisemmin ollut vastuussa niiden suunnittelusta ja toteutuksesta.

Opettajista neljä oli naisia ja kaksi oli miehiä. Kaikille liikunta on tärkeä osa elämää ja kahdella oli omaa kilpataustaa pesäpallosta. Kolmas olisi nuorempana halunnut harrastaa pesäpalloa, mutta kotipaikkakunnalla ei ollut siihen mahdollisuutta. Yhdellä opettajista oli pesäpallosta kokemusta junioriturnausten tuomaroinnin muodossa. Kouluilla pesäpallon asema oli yksi laji muiden joukossa, joskin sitä lähes joka koulussa pelattiin koko toukokuu ja joskus myös syksyllä.

Käynnin toteuttajista kaksi oli miehiä ja yksi nainen, iältään he olivat 33, 18 ja 20 vuotta. Kaikilla heillä on omaa kilpataustaa pesäpallosta ja he pelaavat edelleen itse. Kaksi heistä toimii samalla myös samalla toimii myös valmennustehtävissä pesäpalloseuroissaan. Kaikilla kolmella paikkakunnalla koulukäynnit ja siten myös pesäpallokoulu on suunnattu alakouluikäisille 6-13 -vuotiaille. Yhdellä pesäpalloseuroista on käytössään Pesäpalloliiton laatupesiskoululeima. Enimmillään käyntejä tehtiin yhdellä paikkakunnalla yhdeksällä eri koululla.

5.4 Aineiston analysointi

Aineiston analysoinnissa käytin sisällönanalyysiä, joka on perusanalyysimenetelmä, kun analysoidaan laadullisen tutkimuksen aineistoa. Sisällönanalyysissä etsitään aineistosta merkityksiä ja järjestetään aineistoa yhteenvetoa varten. Analyysissä aineisto ensin litteroidaan ja sieltä poimitaan tutkimuksen kannalta kiinnostavat asiat ja ne luokitellaan, teemoitellaan tai tyypitellään ja lopuksi kirjoitetaan yhteenveto aineistosta. Tavoitteena on muodostaa tutkittavasta ilmiöstä eli pesäpalloseurojen toteuttamista koulukäynneistä tiivistetty ja selkä kuvaus. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93-95, 105.)

Ensimmäinen työvaihe haastattelujen jälkeen on kerätyn aineiston litterointi eli nauhoitetun aineiston muuttaminen tekstiksi. Litteroitu teksti julkaistussa tekstissä tuo

aineiston lähemmäksi lukijaa, vaikka sitä ei voida koskaan lukijalle kokonaisuudessaan näyttääkään. Se mahdollistaa lukijan tulkinnat ja uudelleenanalyysit sekä lisää analyysin läpinäkyvyyttä. Tulkintojen liittäminen aineistoon lisää myös tutkimuksen validiteettia eli pätevyyttä. (Nikander 2010, 433.)

Litterointi on työlästä ja aikaa vievää, joten on pohdittava litteroidaanko koko teksti vai riittääkö vain osittainen litterointi. Tämä riippuu täysin tutkimuksen tarkoituksesta ja siitä onko tutkimuksessa käytetty muita lähestymistapoja. (Vilka 2005, 115.)

Jos tutkittava ilmiö koskisi esimerkiksi haastateltavien välisiä suhteita, niin olisi tarpeellista litteroida aineisto mahdollisimman yksityiskohtaisesti, mutta jos tutkimuksen kiinnostus on haastatteluiden asiasisällöissä, ei yksityiskohtainen litterointi ole tarpeen (Ruusuvuori 2010, 424-425). Tässä tutkimuksessa litteroin lähes kaiken, mutta haastattelut lipsuivat välillä hieman ohi aiheen ja nämä osiot jätin litteroimatta ja huomioiden aineiston analyysissä. Litterointia helpottaakseni olin pyytänyt pari- ja ryhmähaastatteluiden alussa haastateltavia kertomaan aina oman nimensä ennen vastaustaan. Haastattelut kestivät yhteensä neljä tuntia ja kolmekymmentäkaksi minuuttia. Litteroitua aineistoa syntyi 73 sivua. Litteroidessani nimesin haastateltavat opettajat O1, O2, O3, O4 ja O5 sekä käyntien toteuttajat T1, T2 ja T3.

Teemat, jotka haastatteluihin poimin ja joiden pohjalta analysoin aineiston, ovat tapahtumat ennen koulukäyntiä, sen aikana ja koulukäynnin jälkeen. Teemat nousevat suoraan tutkimuskysymyksistä. Miten suunnitellaan ja valmistaudutaan koulukäynteihin ja mitä käynnin aikana konkreettisesti tehdään eli miten käynti toteutetaan? Millaisia tunteita ja ajatuksia oli koulukäynnin jälkeen? Millaisia kokemuksia koulukäynneistä saatiin? Mitä tulisi kehittää, jotta ensi kevään koulukäynnit onnistuisivat paremmin? Teemat ja tutkimuskysymykset ovat selkeästi havaittavissa myös tutkimustulosten esittelyssä.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Haastateltujen osapuolten eli käyntien toteuttajien ja opettajien kertomukset koulukäyntinen sujumisesta erosivat jossakin kohdissa hyvinkin paljon toisistaan ja tulosten kirjoittaminen selkeästi auki oli haasteellista. Esittelen tulokset tutkimuskysymysten mukaisessa järjestyksessä aloittaen siitä, *miten pesäpalloseurojen koulukäynnit toteutetaan, millaisia kokemuksia pesäpalloseurojen tekemistä koulukäynneistä on ja miten koulukäyntejä voitaisiin kehittää*. Kunkin kysymyksen kohdalla käsitelen sekä koulukäyntien toteuttajien että opettajien ajatuksia kyseisestä aiheesta. Haastatteluja havainnollistan käyttämällä haastateltavien suoria lainauksia.

6.1 Koulukäyntien toteutus ja sisältö

Koulukäyntien suunnittelu aloitetaan yhden koulukäyntien toteuttajan mukaan viimeistään maaliskuussa, kun koulukäynnit alkoivat huhtikuun ja toukokuun vaihteessa jatkuen toukokuun viimeiselle viikolle. Toinen haastateltavista kertoi, ettei suunnitellut yksittäistä käyntiä vaan jokaisen käynnin alussa kyseli oppilailta heidän taidoistaan ja tiedoistaan ja tämän pohjalta suunnitteli tunnin kulun. Kolmas käyntien toteuttaja kertoi, ettei käytä käyntien suunnitteluun kovin paljon aikaa, koska hänen pesäpallostaustansa on hyvin vahva, mutta tietynlaisen pohjan hänkin loi ja käytti sitä jokaisella koulukäynnillä.

T2: ”Se meni vähän sillee, että mä menin kentälle, kyselin ekan kolmen minuutin aikana oppilailta, et mikä on niitte lähtötaso ja sitte siitä kehitteelin sen oman version.”

Koulukäyntien toteuttajat ottivat yhteyttä koulujen rehtoreihin sähköpostitse kysellen koulun kiinnostusta ottaa vastaan pesäpalloseuran tarjoama koulukäynti. Yhdellä paikkakunnalla kouluilla oli mahdollisuus varata enintään kaksi päivää koulukäyntejä varten, toisella paikkakunnalla yksi koulu saattoi varata jopa kaksi viikkoa ja kolmannella koulukäynteihin käytettiin aina kaksi koulupäivää per koulu. Koulukäyntien pituus vaihteli 45 minuutin väliltä 90 minuuttiin niin, että ensimmäistä ja toista luokkaa käyville pidettiin yleensä 45 minuuttia ja vanhemmille oppilaille kaksoistunnin verran eli 90 minuuttia. Ryhmäkoot vaihtelivat 10 ja 32 oppilaan välillä. Koulukäyntejä oli vetämässä jokaisella paikkakunnalla useimmiten yksi henkilö kerrallaan.

Koulukäynnit alkoivat käynnin toteuttajan esittelyllä, jota seurasi alkulämmittely tai -leikki. Ainoastaan yhdellä paikkakunnalla alkulämmittely oli lajinomaista pesäpalloon viittaavaa. Alkulämmittelyä seurasivat heittotekniikan läpikäyminen, jonka jälkeen oppilaat saivat räpylät ja pallot käteen parin kanssa heittelyä varten. Heittelyn jälkeen lajiin tutustuminen eteni lyöntitekniikan harjoitteluun ja sitä kautta pelaamiseen. Yhdellä paikkakunnalla keuhuttiin käynnin lajinomaisuutta ja viitepelien käyttämistä harjoituksina oikean pelaamisen sijaan. Opettajien (n=5) mukaan oppilaiden taidot eivät riitä kolmen pesän pesäpallon pelaamiseen, eikä sillä ole liikunnan kanssa mitään tekemistä. Taitotasosta tai liikunnallisuudesta huolimatta oppilaat kyllä pitävät pesäpallon pelaamisesta harjoittelua enemmän. Pesäpallo on opettajien (N=5) mukaan teknisesti niin haastava laji, että se vaatii erittäin paljon toistoja, jotta pelaaminen isolla kentällä onnistuu.

Opettajien haastattelut käynnin toteutuksesta erosivat jossakin määrin koulukäynnin toteuttajien haastatteluista. Yhdellä paikkakunnalla kertomukset vastasivat toisiaan. Kahdella muulla kertomukset erosivat käynnin sisällön suhteen toisistaan. Näillä kahdella paikkakunnalla käyntien toteuttajat kertoivat käyttäneensä ikätasojen mukaisia harjoituksia ja paljon viitepelejä, mutta opettajat kertoivat lähes päinvastaista. Toisella näistä paikkakunnista kuitenkin yksi opettaja kehui käynnin toteuttajan tapaa selvittää oppilaiden lähtötaso ennen käynnin aloittamista.

Koulukäyntien lopuksi jaettiin pesiskouluesitteet sekä kerrottiin lyhyesti kesän pesäpallokoulusta. Kaksi opettajaa mainitsi, että käynnin toteuttajalta olivat esitteet unohduneet kotiin tai ne olivat loppuneet aikaisemmin päivällä. Käyntien toteuttaja toimitti kuitenkin esitteen koululle jaettavaksi seuraavana päivänä.

Kaikkien koulukäyntien perusrakenne ja eneneminen on samanlaista, mutta sisällöissä on eroja. Harjoitusten valinnassa ja toteutustavassa on eroavaisuuksia, joista johtuvat todennäköisesti myös opettajien ristiriitaiset mielipiteet koulukäynneistä. Kahdella paikkakunnalla koulukäyntejä toteutti yhteensä kuusi henkilöä ja jokaisella oli jossakin määrin erilaiset harjoitukset käytössä. Yhdenmukaisuutta koulukäyntien toteuttajien toimintatavoissa ei perusrakennetta lukuun ottamatta ollut havaittavissa.

6.2 Kokemuksia koulukäynneistä

Koulun henkilökunnalla saattaa myös olla ennakkoasenteita seuraa tai lajia kohtaan. Kokemuksia on myös päinvastaisesta, jolloin opettajat ovat olleet hyvin positiivisia seuroja kohtaan ja ovat olleet innokkaita osallistumaan tapahtumiin, vaikka osa suunnitelluista tunteista jäisikin pois. (Tuomanen 2007, 66-67, 71.)

Yhdellä paikkakunnalla oltiin erittäin tyytyväisiä koulukäynteihin, toisella oltiin melko tyytyväisiä ja kolmannella odotukset eivät vastanneet lainkaan toteutusta ja kehittämis ehdotuksia tuli paljon. Kaikilla paikkakunnilla koulut kuitenkin toivottavat kaikki vierailijat erittäin tervetulleiksi ja toivovat pesäpallokäynneille jatkoa. Koulukäyntien toteuttajat kokivat myös itse olevansa tervetulleita eivätkä kohdanneet erityisiä ennakkoasenteita. Omassani ja Tuomasen (2007, 71) tutkimuksessa nousi esille se, että opettajat suhtautuivat positiivisesti seuroihin ja olivat innokkaasti varaamassa tuntijärjestyksestä tilaa pesäpalloseuran vierailua varten.

Yksi opettaja toivoi jopa lisää aikaa pesäpalloseuralta, jolloin saataisiin ryhmäkootkin pienemmiksi. Kahdella paikkakunnalla myös käyntien toteuttajat joutuivat myöntämään resurssipulan ja sen, ettei kaikille halukkaille kouluille ja ryhmille saatu toteutettua koulukäyntiä ajan puutteen vuoksi. Yhteistyö oli molempien osapuolten mukaan hyvää ja onnistunutta, joskin yhdellä paikkakunnalla käynnin toteuttaja toivoi kouluilta nopeutta aikataulujen sopimiseen. Myös Keskisen & Palmrothin (2012, 42-43) tutkimuksessakin koettiin hankalaksi aikataulujen sopiminen koulun kanssa.

Mahdollisia muita yhteistyömuotoja pohdittiin myös puolin ja toisin ja suurimmaksi mahdolliseksi yhteistyömuodoksi nousi pesäpalloturnausten järjestäminen koulujen välillä. Koulujen väliset kisat tulivat esille myös Keskisen ja Palmrothin (2012, 38) tutkimuksessa. Koulukäyntien toteuttajat olivat kaikki tyytyväisiä koulukäynteihin kaikin puolin, mutta kahdella paikkakunnalla oltiin huolissaan siitä, että pesäpallokouluun ilmoittautuneita oli tullut edellisvuosiin verrattuna vähemmän. Syytä tähän he eivät osanneet sanoa. Kolmannella paikkakunnalla pesäpallokoulusta kiinnostuneiden määrä sen sijaan oli noussut. Tällä paikkakunnalla koulukäyntejä toteutti vain yksi henkilö ja myös koulumaailman puolella oltiin tyytyväisiä koulukäynnin toteutukseen.

Yhdellä paikkakunnalla opettajat olivat kovin pettyneitä koulukäynnin sisältöön, mutta tyytyväisiä siihen, että yhteyttä oli otettu kouluun hyvissä ajoin ja seuralta riitti hyvin aikaa kouluille. Tällä paikkakunnalla edellisvuoden koulukäynnit olivat olleet erinomaisia ja nyt käynnin toteutukseen toivottiin enemmän suunnitelmallisuutta, liikunnallisuutta ja lajinomaisuutta.

O3: ”Siellä oli yks henkilö vetämässä ja täytyy sanoa, että se oli niinku. No se oli aika niinku semmosta puuhastelua sillee. - - Se on mun mielestä niinku, tulee itelle aina siitä semmonen tunne, et sillä ei oo liikunnan kanssa mitään tekemistä, et jos kymmenen seisoo kaarella, yks syöttää ja yks lyö ja loput on siellä, tekee hiekkakakkuja ja muuta.”

Vaikka oppilaat pitävät kovasti pesäpallosta, opettajat eivät usko monen oppilaan innostuvan pesäpallokoulusta tänä vuonna. Kaikilla paikkakunnilla yhtenä ongelmana on se, että oppilailla on jo muita harrastuksia, yleisimpinä jalkapallo ja jääkiekko, eikä pesäpallo pysty kilpailemaan näiden kanssa. Kahdella paikkakunnalla opettajat olivat tyytyväisiä käyntiin, mutta epäilivät että etäisyys ja muut harrastukset vähentävät pesiskouluun osallistuvien määrää. Yhdellä paikkakunnalla opettajien näkökulmasta koulukäynti ei innostanut oppilaita niin paljon, että he olisivat kiinnostuneet pesäpallokouluun osallistumisesta. Oppilaat olivat mukana kaikessa käynnin aikana, mutta varsinaista innostusta lajiin ei näkynyt.

O3: ”Ei kellekään tullu semmonen kipinä, että totaniiniin et jee mä haluan pesiskouluun.”

O2: ”No ihan positiivisia ne oppilaat oli. Meillä on aika hyvää oppilasainestakin ja tekee mitä kuka tahansa sanoo ja käskee, et kyllä ne se teki sen mitä pyydettiin tekemään, mutta ei siinä semmosta intoa ollu.”

Pohtiessaan oppilaiden mahdollista osallistumista pesäpallokouluun opettajat nostivat jo olemassa olevien harrastusten määrän lisäksi esille sen, kuinka lähellä kotia pesäpallokoulua järjestetään. Mikäli pesäpallokoulu järjestettäisiin esimerkiksi oman koulun pihalla, kiinnostus osallistua voisi olla suurempi. Oletus oli, etteivät maaseudulla asuvat lapset lähde tai pääse osallistumaan kunnan keskustassa järjestettyyn toimintaan, vaikka kiinnostusta sinänsä pesäpalloa kohtaan olisikin.

Viitepelit koettiin hyväksi ja kaikki sellaiset harjoitukset, joissa tuli paljon toistoja ja jokaiselle oppilaalle tekemistä. Opettajat toivovat vierailuista aina itselleen jotakin vinkkejä omaan työhön. Myös Tuomasen (2007, 65) tutkimuksessa opettajat pitivät vierailujen parhaimpina puolina sitä, että niistä he voivat oppia myös itse. Omassa tutkimuksessani tällä kertaa vain yhdellä paikkakunnalla opettaja tunsu saaneensa uusia ideoita omaan opetukseensa.

Toteuttajat kokivat hyväksi sen, että olivat saaneet vapaat kädet käynnin toteutuksen suhteen. Opettajien sivustakatsojan rooli koettiin myös hyväksi, joskin opettajat auttoivat, jos käynnin toteuttaja apua jossakin asiassa pyysi. Käyntien toteuttajien otetta ryhmästä opettajat kehuivat hyväksi, rennoksi ja rauhalliseksi niin, ettei opettajien apua välttämättä tarvittu.

O1: *”No, se on tietty kuitenkin, että on mukava kaveri. Kaveri sillee ja rauhallinen ja hyvin opastaa. Ja semmonen, että kyllä oppilaat tykkää tosissaan, että. Ja ihan semmonen miellyttäväkäyttöksinen ihminen, että.”*

Käyntien toteuttajilla oli luottavainen tunne ja tieto siitä, mistä oppilaiden kanssa tulisi lähteä. Odotuksena oli myös, että saisi oppilaita innostumaan pesäpallosta antamalla onnistumisen kokemuksia. Oppilaat odottivat vierailijaa innokkaasti ja olivat suurimmalta osalta myös tyytyväisiä koulukäyntiin eivätkä olisi malttaneet lopettaa pelamista. Oppilaat olivat innokkaasti mukana kaikessa koulukäynnin aikana. Vierailija synnyttää oppilaiden keskuudessa aina edes hetkittäisen innostuksen aiheeseen, mutta innostuksen kestävyyyteen opettajat (n=5) eivät luottaneet.

Yksi käynnin toteuttajista toimii seurassaan myös toiminnan kehittäjänä, joten hänen motivaationsa koulukäyntejä kohtaan oli kehittää ja kasvattaa seuran junioritoimintaa. Hän myös pitää koulukäyntejä tärkeimpänä pesäpallokoulun markkinointikeinona. Hän oli koulukäyntien toteuttajista vanhin ja siten myös kokenein. Hänen koulukäynteihinsä oltiin myös koulun puolelta tyytyväisimpiä. Nuoremmat koulukäynnin toteuttajat kokivat prosessin melko raskaaksi ja viimeisten koulukäyntien ollessa jäljellä ei ollut enää intoa aamulla herätä ja lähteä kahdeksaksi koululle. He kuitenkin pitivät lapsista ja kokivat koulukäynnit palkitseviksi. Iltapäivän päättyessä väsymyksen rinnalla oli kuitenkin ajatus siitä, että päivä oli ollut mukava ja antoisa. Näille kahdelle

käynnin toteuttajalle koulukäynnit ja kesän pesäpallokoulu ovat heidän kesätyönsä ja seura maksaa palkkaa tehdystä työstä.

T1: *”Kyllä se tuntu aika isolta. Onhan siinä kova homma kiertää eri kouluja, mutta kyllä se sit palkitsee, kun tulee niitä pesiskoululaisia.--”Sit ku pääsit ilta-päivällä niinku, ku loppu ne koulukäynnit niin sitte oli, et hei täähän oliki ihan hauskaa, että kyllä kannatti herätä aamulla sängystä. Että ihan hyvä filis. Lap-sista muutenki tykkään niin niiden mukana on kiva mennä sit.”*

T2: *”Et ei nyt mitään sellasta sanotaanko, että kaheksalta ku koulu alkaa tai se käynti alkaa, että ei se nyt mitään sellasta, et mä oon ihan onnesta soikeena siel-lä kentällä, mutta mä oon ajatellu, että jonkun se nyt täytyy tehdä ja mä nyt teen sen tänä vuonna, se on mun duuni.”*

6.3 Ajatuksia koulukäyntien kehittämisestä

Paikkakunnilla, joissa kyseessä olivat isot 280-670 oppilaan koulut ja isommat ryhmäkoot, oli kehitysehdotuksena kaksi ohjaajaa jokaiselle koulukäynnille. Opettajat uskoivat koulukäynnin paranevan suunnittelemalla käynnit huolellisemmin ja seuraamalla tuota suunnitelmaa. Suunnitelmallisuuden tärkeys korostui lähes kaikkien opettajien puheessa. Opettajat toivovat koulukäynteihin jotakin punaista lankaa ja haasteen asettamista oppilaille.

O3: *”Et tänä vuonna ainakin mun mielestä siin ei ollu oikein semmosta niin suunnitelmaa tai sit se johtu siitä, et välillä hän oli yksin ja välillä oli kaks vetä-jää.”*

O2: *”Kun me kohdattiin siinä kentällä ja mä sit kysyin, että mitäs sä olit ajatellu tehdä, että mitä täs nyt tehdään, niin no mä tos matkalla vähän mietin ja suunnittelin. Ja siinä vaiheessa iski mullekin vähän sellanen asenne ai, että sä matkalla vähän suunnitelit.”*

Vaikka oppilaat pitävät pelaamisesta, opettajat odottivat ja toivoivat enemmän lajitai-tojen opettelua ja toistojen määrää erityisesti nuoremmilla oppilailla, koska esimerkiksi toisluokkalaiset saattavat vielä tarvita apua räpylänkin laittamisessa käteen. Ikä-

tasojen mukaisia harjoitteita ja viitepelejä toivotaan enemmän. Alkulämmittelystä toivottaisiin lajiin viittaavaa hippon ja polttopallon sijasta. Lajitaitojen harjoittelun lisäämiseksi ehdotettiin ryhmän jakamista pienemmiksi ryhmiksi käymään läpi rasti- pisteitä, missä oppilaat voisivat omatoimisesti suorittaa harjoituksia ja käynnin toteuttaja voisi opettajan kanssa auttaa siellä, missä apua näytetään enemmän tarvittavan.

O5: ”Mulla oli vähän sellasia odotuksia, että varsinkin niiden pienempien suhteen, että ois vähän niitä lajitaitojakin siinä harjoteltu eikä vaan pelkästään sitä pelaamista.”

Opettajat toivoivat, että seuraavana vuonna, jos käyntien aikana pelataan, niin säännöt tehtäisiin kaikille selkeiksi. Käyntien toteuttajilta toivotaan paneutumista siihen, mitä oppilaat jo osaavat ja tietävät ja millä säännöillä he ovat koulussa pesäpalloa pelanneet, jottei mene turhaa aikaa siihen, kun kesken pelin ruvetaan selvittämään sääntöjä. Yksi käyntien toteuttajista näin tekikin eli selvitti oppilailta kyselemällä mitä he jo osaavat. Opettajat toivovat myös, että toteuttajat pitävät säännöistä kiinni eivätkä anna asioiden vain soljua eteenpäin, koska oppilaat hämmentyvät vaihtuvista säännöistä.

O5: ”Siihen toivoisin paneutumista, että mitä ne oppilaat siihen mennessä osaa ja miten ne on sitä koulupesistä pelannu. Sitä vois vähän jotenkin yhdistää tai ainakin käydä läpi ne säännöt selkeesti, et miten pelataan”

O3: ”Se nyt miten meni tavallaan niinku sillee puolivaloilla tai että se ei kuitenkaan ollu oikein peliä.”

Koulukäyntien toteuttajista yksi kehittäisi koulukäyntejä ottamalla suunnitteluvaiheessa erityisryhmät paremmin huomioon. Yksi toteuttajista pohti myös, että voisiko kolmasluokkalaisista ylöspäin jakaa tytöt ja pojat eri ryhmiin, koska tasoerot ovat suuret ja tytöt olisivat omassa ryhmässään ehkä paremmin mukana ja uskaltaisivat tehdä enemmän. Sekä opettajat (n=5) että käyntien toteuttajat (n=2) pitäisivät hyvänä, että koulukäynneillä olisi yhden sijaan vähintään kaksi ohjaajaa, jotta oppilaat saisivat yksilöllisempää opetusta.

Yksi koulukäynnin toteuttajista sekä viisi opettajaa pohtivat sitä, että olisi hyvä, jos jokainen pesiskouluohjaaja saisi Pesäpalloliitolta jonkinlaisen tieto- ja ohjepaketin

koulukäyntejä varten. Opettajat (n=3) ehdottivat myös, että seuran edustusjoukkueen pelaajia voisi olla mukana koulukäynneillä. Edustusjoukkueen pelaajat voisivat näyttää taitojaan ja haastaa oppilaita kokeilemaan, mitä kaikkea mailan, pallon ja räpylän kanssa voikaan tehdä. Vanhemmat pelaajat olisivat esikuvina oppilaille.

7 POHDINTA

Vaikka haastateltujen opettajien vastauksista huokuu pettymys koulukäynnin sisältöä ja toteutusta kohtaan, oli kyseessä kuitenkin vain kolmella paikkakunnalla toteutetut koulukäynnit ja näistä yhdellä paikkakunnalla oltiin erittäin tyytyväisiä koulukäynnin toteutukseen. Pettymyksen syy on mahdollisesti siinä, etteivät kaikki koulukäyntejä toteuttaneet henkilöt olleet suunnitelleet kunnolla, mitä ja miten aikovat oppilaille ohjata. Ohjaajan tehtävä olisi suunnitella harjoitteet ryhmän tarpeita vastaaviksi (Autio & Kaski 2005, 10). Ohjaajat tässä tapauksessa ovat kuitenkin melko nuoria ja sen vuoksi myös kokemattomia, vaikka lajista heillä on aiempaa kokemusta (Matikka 2011, 32).

Kunnollisen suunnitelman puuttuminen huolestutti haastateltavien vastauksissa. Etenkin, jos on kokematon ohjaaja, olisi suunnitelma erittäin tärkeä. Suunnitelma auttaa rakentamaan ohjaustuokiota hyvin eteneväksi ja on tukena ja turvana itse ohjaustilanteen aikana. Suunnitelmaa seuratessa ohjaajan on helpompi pitää ryhmä kasassa ja koossa, koska ohjaajalla itsellään on koko ajan tietoisuus siitä mitä seuraavaksi tapahtuu. Suunnitelmat toki muuttuvat ja joustavuutta tarvitaan, mutta helpompi on myös soveltaa, jos on olemassa jotain minkä pohjalta sovellusta tehdä. Vanha sanonta ”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty” pätee tässäkin tilanteessa.

Pesiskouluhoidon vastuulla on, että hän itse on sitoutunut, mutta myös muut ohjaajat ovat sitoutuneet toteuttamaan koulukäynnit suunnitellusti. Kaikkien osapuolten toive on, että koulukäynneillä olisi enemmän kuin yksi ohjaaja. Erityisesti nuorten ohjaajien kannalta olisi tärkeää, ettei kukaan olisi yksin tekemässä koulukäyntejä. Vaikka ohjaajan oma lajitausta olisikin vahva, se ei tarkoita sitä, että olisi helppoa ohjata ja opettaa lajia kahdellekymmenelle tai jopa useammalle lapselle. Tässä vaiheessa pesäpallokoulun rehtoreilla on suuri rooli pitää muut ohjaajat tietoisina siitä mitä heidän pitäisi tehdä ja tukea nuorempia ohjaajia. Pesiskouluhoidon on vastuussa kaikesta mikä liittyy pesiskouluun (Matikka 2011, 37), myös koulukäynneistä.

Opettajien pettymyksen kohteena ollut koulukäyntien sisältö vaatii kenties kehittämistä, mutta ovatko myös opettajien odotukset liian korkealla? Lajin asiantuntijaa kohtaan on suuret odotukset ja toivotaan jotakin uutta, mutta voidaanko nuorilta ohjaajilta odottaa mitään uutta ja innovatiivista tapaa harjoitella pesäpalloa ilman, että heillä on

kokemusta ohjaamisesta? Tärkeintä kuitenkin on liikkumisen ilo ja oppilaslähtöinen tekeminen, vaikka toki on toivottavaa, että koulujen ja seurojen välisestä yhteistyöstä hyötyvät kaikki osapuolet. Koulukäynnit olivat kuitenkin siinä mielessä onnistuneita, että suurin osa oppilaista viihtyi ja opettajien ja käyntien toteuttajien puheesta kävi selväksi, että pelaamista olisi haluttu vielä jatkaa, vaikka koulun liikuntatunti olikin päättymässä. Positiivista on myös se, että opettajat toivovat koulukäynneille jatkoa ja pohtivat myös muita mahdollisia yhteistyömuotoja seuran ja koulujen välillä.

Opettajien mielipiteet siitä, ettei kaikilla koulukäynneillä ollut kyse liikunnasta ovat kuitenkin huolestuttavia ja perusteltuja. Useinkaan koulun pesäpallotunnit eivät nosta monellekaan hikeä pintaan varsinkaan, jos tunti koostuu pelkästä pelaamisesta kolmen pesän isolla kentällä. Suurin osa seisoo paikallaan ulkokentällä tai kotipesän kaarella. Hyvässä liikuntatuokiossa ei saisi olla liian paljon odottamista tai jonottamista (Autio & Koski 2005, 63). Jokaisella osallistujalla tulisi olla mahdollisimman paljon tekemistä koko ajan. Lapset, joilla ei ole tekemistä, rupeavat helposti itse keksimään sitä, jolloin ohjaaja ei enää hallitse tilannetta. Koulukäynnin kertaluontoisuus myös omalta osaltaan vaikeuttaa ohjaustilannetta, koska ohjattaviin ei saada luotua minkäänlaista kunnollista suhdetta eikä ohjaajan ja ryhmän yhteisiä toimintamalleja ole olemassa. Vaikeamman ryhmän kanssa ohjaajalle voi helposti tulla luovuttamisen halu ja sitä perustellaan sillä, että tämä on vain tämä yksi kerta, kunhan tästä jotenkin selviäisi.

Joillekin ihmisille ohjaaminen voi olla luonnollista ja he onnistuvat saamaan ryhmän toimimaan haluamallaan tavalla, mutta toisille taas tavoitteiden saavuttaminen ryhmän kanssa voi olla todella haastavaa (Autio & Koski 2005, 63). Koulukäynneistä saataisiin mahdollisesti onnistuneempia, kun pesiskouluharrastajat ja muut koulukäyntien toteuttajat pohtisivat omaa motivaatiotaan tehdä koulukäyntejä. Koulukäyntien toteuttajista yksi toimi seuran toiminnan kehittämistehtävissä ja oli sitä kautta eri tavalla motivoitunut. Myös hänen järjestämiin koulukäynteihin oltiin tyytyväisempiä. Ohjaajan asenne ja innostuneisuus vaikuttavat tilanteen yleiseen ilmapiiriin eikä silloin välttämättä edes tarvittaisi kovin erikoisia harjoitteita, jotta oppilaat saataisiin innostumaan lajista. Ohjaajan tehtävä on luoda miellyttävä ilmapiiri ja uskaltautua lasten luovaan maailmaan (Autio & Kaski 2005, 10-11).

Kaikilla haastatelluilla koulukäyntien toteuttajilla oli päävastuu sekä koulukäynneistä, että pesäpallokoulusta ja heidän vastuullaan on se, että koulukäynnit on suunniteltu

lajinmukaisiksi ja kaikkia liikuttaviksi ja että myös muut ohjaajat seuraavat tehtyä suunnitelmaa. Jos liikkuminen ei ole lapselle mielekästä tai hauskaa, ei harrastus kiinnostusta ja johtaa lopettamiseen (Autio & Kaski 2005, 10). Vaikka pesäpallosta pidetään ja se on suosituimpia koululiikuntalajeja, tulisi koulukäynnin nostaa pesäpallo uudelle tasolle ja tehdä pesäpallosta entistä kiinnostavampaa ja hauskempaa. Mikäli tavallista koulun pesäpallotuntia parempaan ei yllätä, ei moni oppilas innostu pesäpallokouluun osallistumisesta.

Pelaaminen ei välttämättä ole paras tapa tutustua pesäpalloon, koska taidot eivät monellakaan oppilaalla riitä. Enemmän onnistumisen kokemuksia oppilaat saisivat, jos harjoitukset tehtäisiin pienissä ryhmissä niin, että jokaiselle tulisi paljon toistoja ja olisi riittävästi ohjaajia neuvomassa ja opettamassa. Oppilaat selvästi kuitenkin pitävät pelaamisesta ja pienestä kilpailuhenkisyydestä, joten pelaamista ei kuitenkaan kannata jättää kokonaan pois. Jos oppilaiden taitotaso ei tunnu riittävän kolmella pesällä ja isolla kentällä pelaamiseen, voidaan ryhmää pilkkoa pienemmiksi ja kenttää pienentää tai kisailla pienten viitepelien muodossa. Näin saataisiin enemmän liikettä ja tekemistä kaikille. Pesäpalloa voidaan harjoitella myös leikin kautta, harjoitusten ei ole pakko olla suoritusmaisia vaan voidaan nostaa esille tekemisen iloa ja hauskuutta pysyen kuitenkin lajinomaisuudessa käyttämällä monipuolisesti räpylöitä, palloa, mailoja ja kentän rajoja. Leikki on tärkeä osa lasten liikuntaa, sen avulla voidaan opetella yksin ja yhdessä uusia tapoja ja taitoja (Autio & Kaski 2005, 45).

Koulukäyntien sisältöä suunniteltaessa olisi tärkeää miettiä mikä pesäpallossa on se ”juttu” ja sen kautta rakentaa runko koulukäynnille. Kouluikäiset lapset liikkuvat yleensä mielellään (Autio & Kaski 2005, 28) ja haastateltavien opettajienkin kertoman perusteella oppilaat kyllä periaatteessa pitivät pesäpalloseuran järjestämästä koulukäynnistä, mutta itse pesäpallon harrastamiseen se ei niinkään innostanut kuin yhdellä paikkakunnalla. Kohderyhmän ikäisiä lapsia ei ole vaikea saada innostumaan liikkumisesta koulun liikuntatunnilla, mutta pesäpallon ydin ja sen hauskuus pitäisi osata nostaa esille sen 45-90 minuutin aikana, jonka koulukäynti kestää.

Yksi käyntien toteuttajista mainitsi, että olisi hyvä, että toiminnassa olisi mukana yksi vakituinen ihminen, joka olisi vastuussa koulukäyntien ja pesäpallokoulun järjestämisestä. Vapaaehtoisista on valtava hyöty ja etu urheiluseuroissa, mutta heitä ei voi samalla tavalla sitouttaa tekemään asioita vaan he tekevät niitä harrastuksena töiden tai

opiskelujen ohella. Monessa seurassa tarvittaisiinkin palkattuja henkilöitä tukemaan vapaaehtoisten tekemää työtä (Heikkala ym. 2003, 19). Mikäli seuroilla olisi taloudellisesti varaa palkattuihin työntekijöihin, olisi esimerkiksi yhteisöpedagogin koulutuksen omaava henkilö hyvä vaihtoehto. Osallistaminen ja innostaminen kuuluu yhteisöpedagogin osaamiskenttään ja niistähän koulukäynneissä paljolti on kyse: Miten saada lapsia innostumaan ja osallistumaan pesäpallokouluun.

Koulukäyntien kehittäminen vaatisi parempaa koulutusta ja tiedon antia pesiskoulu-rehtorien koulutuksen lisäksi myös muille koulukäyntien ohjaajille. Pesiskoulu-rehtoreille järjestetään koulutuksia, joissa käydään läpi monipuolisen liikunnan, lasten kanssa toimimisen ja pesäpallon harjoitusmalleja (Etelän Pesis 2013). Seurassa toimivien muiden ohjaajien koulutus jää todennäköisesti seuran omalle vastuulle, elleivät ohjaajat sitten osallistu Pesäpalloliiton järjestämiin maksullisiin koulutuksiin. Erityisesti vaikuttaa siltä, että koulukäyntien toteuttajat tarvitsisivat lisää tietoa siitä minkälaiset harjoitteet sopivat kullekin ikäryhmälle ja miten saada kaikki lapset innostumaan liikkumisesta pesäpallon parissa.

Keskisen ja Palmrothin tutkimuksessa (2012, 42, 49) koettiin haasteen seurojen ja koulujen vastakkainasettelu. Tutkimuksessa nähtiin, että seurat ovat kiinnostuneempia huippu-urheilijoista ja koulu taas haluaisi tarjota monipuolista liikuntaa eritasoisille liikkujille. Omassa tutkimuksessani en nähnyt tällaista vastakkainasettelua. Koulukäyntien toteuttajat pitivät koulukäyntejä kaiken ikäisille ja eritasoisille alakoululaisille. Haastateltavien puheesta ei missään vaiheessa välittynyt suoraan tai epäsuorasti viesti, jossa olisi tullut esille se, etteivät koulukäyntien toteuttajat tai seura olisi ollut tasapuolisesti kiinnostunut kaikista pesäpallokouluikäisistä oppilaista.

Yleisesti ollaan huolissaan lasten liikkumattomuudesta ja liikunnan perustaitojen heikkenemisestä. Mikko Huotari ja Jani Komulainen ovat valmistelleet Pesäpalloliitolle ohjaaja- ja opettajalähtöistä materiaalia kouluihin vietäväksi. Materiaalin pohjalla on huoli lasten liikunnallisten perustaitojen heikkenemisestä. Jos perustaidot eivät ole kunnossa, ei lapsi saa onnistumisia ja lapsen innostaminen liikuntaan on vaikeaa. (Suomen Pesäpalloliitto 2013.) Materiaalista opettajat tulevat varmasti saamaan vinkkejä ja malleja omien tuntiensa kehittämiseen. Vastaavanlainen materiaalipaketti olisi kenties hyvä myös kehittää seuroihin vietäviksi. Tämänkaltainen toive nousikin myös tähän tutkimukseen osallistuneilta käyntien toteuttajilta sekä opettajilta.

Materiaali, jossa olisi koottu koulukäyntejä varten erilaisia lajinomaisia alkulämmittelyleikkejä, viitepelejä, rastiharjoituksia ja muita erilaisia tapoja harjoitella pesäpalloa ikätasojen mukaisesti, olisi erittäin hyvä tuki niin pesiskoulun rehtoreille kuin muillekin ohjaajille koulukäynneillä ja pesäpallokoulussa. Materiaali voisi pitää sisällään lyhyen teorian ohjauksesta ja siitä, mitä kaikkea liikunnanohjauksessa tulisi ottaa huomioon niin, että se toimisi tukena myös kokemattomille ohjaajille. Esimerkit hyvin rakennetuista koulukäynneistä ja valmiit suunniteltupohjat olisivat hyvä tuki ja turva varmastikin jokaiselle koulukäynnin toteuttajalle on hän sitten kokematon tai vanha tekijä.

Suurempi määrä tutkimukseen osallistuvia pesäpalloseuroja olisi kenties antanut monipuolisemman kuvan koulukäyntien toteutuksesta ja laajentanut käsitystä koulukäynneistä saaduista kokemuksista. Toisena vaihtoehtona olisi ollut tehdä laajempi tutkimus ja käyttää tutkimusmenetelmänä kyselylomakkeita. Koin kuitenkin paremmaksi tavaksi haastattelut ja sain onnistuneesti tutkimuskysymyksiini vastaukset, vaikka tutkimukseen osallistuvien seurojen määrä jäikin odotettua pienemmäksi. Kolmen seuran toteuttamat koulukäynnit antoivat selkeän kuvan siitä, missä asioissa seuroilla on kehitettävää ja mihin tulisi keskittyä, jotta koulukäynneistä saadaan entistä onnistuneempia. Kolmen seuran toteuttamien koulukäyntien pohjalta saatua tietoa ei kuitenkaan voida täysin yleistää koskemaan kaikkia Suomen pesäpalloseurojen toteuttamia koulukäyntejä.

Jos pesäpalloseurojen tekemistä koulukäynneistä haluttaisiin tehdä jatkotutkimusta, olisi yksi mahdollinen vaihtoehto tutkia koulukäyntejä oppilaiden näkökulmasta. Mitä mieltä oppilaat ovat koulukäynneistä ja pesäpallokoulusta? Miksi he lähtevät tai miksi eivät innostu kesän pesäpallokoulusta tai mikä heidät saisi siitä innostumaan? Tutkimusta voisi tehdä joko samaan tapaan kuin itse tein tutkimukseni eli ottamalla kohteeksi muutaman seuran tekemät koulukäynnit ja haastatella oppilaita tai tehdä kyselylomakkeet, jolloin vastauksia saataisiin useammilta oppilailta.

Kehittämistutkimusta voisi taas lähteä tekemään siten, että loisi jonkinlaisen mallin koulukäynnistä ja toteuttaisi muutaman koulukäynnin sen mallin mukaisesti kysyen jälkeenpäin palautetta ja muuttaen mallia palautteen pohjalta. Kehittämistutkimus vaatisi mahdollisesti aikaa paljon enemmän kuin yhden kevään tutkimuksen toteuttamista

varten, jotta tuloksista saataisiin luotettavia. Toisena vaihtoehtona olisi kokeilla luotua koulukäyntimallia ensin talvella isossa hallissa, muuttaa mallia palautteen pohjalta ja keväällä testata sitä uudelleen varsinaisilla koulukäynneillä. Kolmantena jatkotutkimusehdotuksena on koulukäyntien toteuttajille annettavan materiaalipaketin laatiminen ja sen testaaminen käytännössä.

LÄHTEET

Adams, John, Kha, Hafiz, Raeside, Robert & White, David 2007. Research Methods of Graduate Business and Social Science Students. New Delhi: Response Books.

Autio, Tuire & Kaski, Satu 2005. Ohjaamisen taito. Helsinki: Edita.

Etelän Pesis 2013. Pesiskoulurehtori. WWW-dokumentti.
<http://www.etelanpesis.fi/pesiskoulurehtori.php>. Päivitetty 15.10.2013. Luettu 15.10.2013

Haukilahti, Timo 2012. Missä ovat liikuntajärjestöjen tehot suomalaisten liikuttamisessa? Liikunta & Tiede 4, 52-53.

Heikinaro-Johansson, Pilvikki, Varstala, Väinö & Lyyra, Mikko 2008. Yläkoululaisten kiinnostus koululiikuntaan ja kiinnostuksen yhteydet vapaa-ajan liikunnan harrastamiseen. Liikunta & Tiede 6, 31-37.

Heikkala, Juha, Honkanen, Pekka, Laine, Leena, Pullinen, Markku & Ruuskanen-Himma, Eila 2003. Liikunnan ja urheilun tarina. Liikunnan ja Urheilun Maailma 17. PDF-dokumentti. http://slu-fi-bin.directo.fi/@Bin/4fa43a3fb9f7ae62e3f6dbc5099ec847/1381770515/application/pdf/120775/Liik_ja_urh_tarina_72_dpi.pdf. Päivitetty 12.11.2003. Luettu 14.10.2013

Hirsjärvi, Sirkka & Helena Hurme 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Itkonen, Hannu 2000. Kansalaistoiminta ja muutos. Teoksessa Itkonen, Hannu, Heikkala, Juha, Ilmanen, Kalervo, Pasi, Koski (toim.) Liikunnan Kansalaistoiminta – muutokset, merkitykset ja reunaehdot. Tampere: Tammer-Paino Oy, 10-25.

Itkonen, Hannu & Kortelainen, Jarmo 1999. Rantakentältä maailmalle – Kiteen pesäpallo, lajikulttuuri ja yhteiskunta. Tampere: Tammer-Paino Oy

Kantomaa, Marko, Tammelin, Tuija, Ebeling, Hanna & Taanila, Anja 2010. Liikunnan yhteys nuorten tunne-elämän ja käyttäytymisen häiriöihin, koettuun terveyteen ja koulumenestykseen. Liikunta & Tiede 6, 30-37.

Kansallinen Liikuntatutkimus 2009-2010, Lapset ja Nuoret. Suomen Liikunta ja Urheilu. PDF-dokumentti. <http://www.slu.fi/liikuntapolitiikka/liikuntatutkimus2/>. Päivitetty 13.1.2012. Luettu 6.11.2012.

Keskinen, Ville, Palmroth & Jukka-Pekka 2012. Koulujen ja palloilun lajiliittojen liikuntakasvatuksellinen yhteistyö. Jyväskylän Yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu-tutkielma.

Koppanen, Maija 2008. Urheiluseuratoiminnan merkitys nuorten hyvinvoinnin lisäämisessä seuratoimijoiden näkökulmasta. Jyväskylän Yliopisto. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuslaitos. Opinnäytetyö.

Koski, Pasi 1994. Liikunta ja kansalaisaktiivisuus. Julkaisussa Liikunnan yhteiskunnallinen perustelu: Tieteellinen katsaus. Helsinki: Likes-tutkimuskeskus, 85-107.

Koski, Pasi 2000. Liikunta kansalaisaktiivisuutena. Teoksessa Teoksessa Itkonen, Hannu, Heikkala, Juha, Ilmanen, Kalervo, Pasi, Koski (toim.) Liikunnan Kansalais-toiminta – muutokset, merkitykset ja reunaehdot. Tampere: Tammer-Paino Oy, 40-55.

Koski, Pasi & Tähtinen, Juhani 2005. Liikunnan merkitykset nuoruudessa. Nuorisotutkimuslehti 1, 3-21.

Koululiikuntaliitto 2012. WWW-dokumentti. <http://www.kll.fi/fi/palloilusarjat/pesapallo/>. Päivitetty 12.1.2012. Luettu 1.12.2012

Lehmuskallio, Mari 2011. Ei VilleGalle vaan vertaiset, valmentajat ja vanhemmat – lasten ja nuorten näkemyksiä liikuntakiinnostukseensa vaikuttajista. Liikunta & Tiede 6, 24-31.

Lehtonen, Kati & Hakonen, Harto 2013. Liikunnan kansalaistoiminnan tietopohja - Liikunnan harrastaminen ja vapaaehtoistyö urheiluseuroissa. Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 274. PDF-dokumentti. http://www.liikkuvakoulu.fi/filebank/735-Kansalaistoiminnan_tietopohja_netti.pdf. Päivitetty 18.9.2013. Luettu 14.10.2013

Liikunnan ja Urheilun Maailma 2005. Suomessa on jo 9000 liikunta- ja urheiluseuraa. Liikunnan ja Urheilun Maailma 13/05. Verkkojulkaisu. http://www.slu.fi/lum/13_05/uutiset/suomessa_jo_9_000_liikunta-ja_u/. Päivitetty 10.5.2013. Luettu 5.10.2013.

Liikuntalaki 1054/1998. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi>. Päivitetty 20.11.2013. Luettu 20.11.2013.

Liikkuva Koulu 2012. Yhteistyöverkostot. http://www.edu.fi/liikkuvakoulu/hyvia_kaytantoja/yhteistyoverkostot. Päivitetty 8.2.2012. Luettu 9.12.2012.

Malinen, Jari 2012a. Sähköpostikeskustelu 27.9.2012. Nuorisopäällikkö. Suomen Pesäpalloliitto. Mikkeli 2012.

Malinen, Jari 2012b. Yksityinen tiedonanto 14.12.2012. Nuorisopäällikkö. Suomen Pesäpalloliitto. Mikkeli 2012.

Malinen, Jari 2013. Yksityinen tiedonanto 8.10.2013. Nuorisopäällikkö. Suomen Pesäpalloliitto. Mikkeli 2013.

Matikka, Miikka 2011. Hyvinkään Tahkon pesiskoulun suunnitelma. Laurea-Ammattikorkeakoulu, Liiketalouden laitos. Opinnäytetyö.

Miettinen, Pauli 1999. Liikkuva lapsi ja nuori. Jyväskylä: VK-Kustannus Oy.

Mikola, Mika 2009. Pesiskoulurehtorin laatukäsikirja. Suomen Pesäpalloliitto. Helsinki: Sporttipaino.

Mikola, Mika 2012. Juhlavuoden koulukäynnit tulevat: tärkeintä päästä kentälle. WWW-artikkeli. www.pesis.fi/?x18668=2168928. Päivitetty 7.3.2012. Luettu 10.11.2012.

Nikander, Pirjo 2010. Laadullisten aineistojen litterointi, kääntäminen ja validiteetti. Teoksessa Ruusu vuori, Johanna, Nikander, Pirjo, Hyvärinen Matti (toim.) Haastattelun Analyysi. Tampere: Vastapaino, 432-445.

Opiskelijoiden liikuntaliitto 2013. Urheiluakatemit. WWW-dokumentti. Päivitetty 19.11.2013. Luettu 19.11.2013.

Palomäki, Sanna & Heikinaro-Johansson, Pilvikki 2010. Harrastaminen kasvussa – suositeltu liikuntamäärä on harvalla. Liikunta ja Tiede 2-3, 25-29.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Opetushallitus. PDF-dokumentti. http://www.oph.fi/download/139848_pops_web.pdf. Päivitetty 11.3.2012. Luettu 1.12.2012.

Pesäpallon Juhlavuosi 2012. Suomen Pesäpalloliitto 2012. Jari Malinen. Nuorisopäällikkö. Sähköpostikeskustelu 27.9.2012. Power Point. Mikkeli 2012.

Rajala, Katja 2000. Pesiksen nuorisotoiminta muuttuvan yhteiskunnan peilinä. Jyväskylän Yliopisto. Liikunnan sosiaalitieteiden laitos. Liikuntasosiologian koulutusohjelma. Pro gradu-tutkielma.

Reinikari, Anne 2007. Pesiksestä liikettä välitunteihin. Opettajalehti 17. Verkkolehti. http://www.opettaja.fi/pls/portal/docs/PAGE/OPETTAJALEHTI_EPAPER_PG/2007_17/110135.htm. Päivitetty 27.4.2007. Luettu 9.12.2012

Risikko, Paula 2009. Suojelusta tarvitaan. Opettajalehti 33. Verkkolehti. http://www.opettaja.fi/portal/page?_pageid=95,82089&_dad=portal&_schema=PORTAL&key=138520. Päivitetty 27.4.2007. Luettu 9.12.2012

Ruusu vuori, Johanna 2010. Litteroijan muistilista. Teoksessa Ruusu vuori, Johanna, Nikander, Pirjo, Hyvärinen Matti (toim.) Haastattelun Analyysi. Tampere: Vastapaino, 242-431.

Suomen Pesäpalloliitto 2013. ”Miten voi pelata, jos ei osaa pelata?” WWW-dokumentti. <http://www.pesis.fi/?x18668=7427692> Päivitetty 9.10.2013. Luettu 14.10.2013.

Tuomanen, Maarit 2007. Urheiluseuran ja koulun yhteistyö. Hämeenlinnan Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu-tutkielma.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vilkkä, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Väisänen, Pertti 2003. Malleja ja empatiaa – käsityksiä hyvästä ohjauksesta. Suomen harjoittelukoulujen vuosikirja 1/2003. Verkkojulkaisu.
<http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/ohjaus/Vaisanen.htm>. Ei päivitystietoja. Luettu 16.10.2013.

Yleisradio 2010. Kansallislaji innostaa jälleen nuoria. Helsinki: Yleisradio. Video.
<http://arena.yle.fi/tv/1290265>. Päivitetty 13.10.2013. Luettu 13.10.2013

TEEMAHAASTATTELURUNKO

Käynnin toteuttajille

1. Taustaitetoa

- Nimi, ikä ja pesäpalloseura.
- Pesäpalloharrastuneisuus, valmennuskoulutus tai muu ohjauskokemus
- Asenne koulukäyntien toteuttamista kohtaan, motivaatio
- Aikaisempi kokemus koulukäynneistä ja pesäpallokoulusta
- Koulukäyntien määrä keväällä
- Pesäpallokoulun pitäjä
- Laatupesiskoulu seurassa?
- Kenelle pesäpallokoulu ja koulukäynnit tehdään
- Muita tapoja hankkia pesäpallokouluun väkeä

2. Koulukäyntien ennakkovalmistelut

- Päävastuuhenkilö
- Kuka suunnittelee aikataulun ja miten?
- Koulukäynnin kesto
- Kuka otti yhteyttä kouluihin, milloin ja miten?
- Koulujen yhteyshenkilöt, luvat
- Koulun asettamat rajat
- Koulujen suhtautuminen
- Ennakko-odotukset koulua kohtaan, henkilökunta, oppilaat
- Käynnin valmistelu ja suunnittelu
- Ohjeistus seuralta

3. Koulukäynnin toteutus

- Miten koulut ottavat vastaan
- Koulukäynnin toteuttamisympäristö
- Käynnin aloitus
- Käynnin sisältö ja lopetus
- Ryhmän tarpeet ja motivointi
- Millainen oli opettajan rooli?
- Opettajan rooli
- Palautteen saaminen
- Osallistujien kiinnostuneisuus
- Annettu palaute
- Lasten kannustaminen pesäpallokouluun kesällä?
- Koulun pesäpallokulttuuri

4. Mitä tapahtuu koulukäynnin jälkeen

- Palautteen saaminen
- Millainen tunne käynneistä jäi (koulu, henkilökunta, oppilaat, puitteet)?

- Onnistumiset/epäonnistumiset
- Kehitettävää koulukäynneissä
- Yhteistyön laatu koulujen kanssa
- Yhteistyö ja yhteydenpito koulun kanssa
- Koulukäyntien vaikutus pesäpallokoulujen osallistujamääriin, onko eroa

Käynnillä mukana olleille opettajille

1. Taustatietoa

- Nimi ja ikä
- Mikä opettaja? Liikunta/luokanopettaja/rehtori?
- Oma suhde liikuntaan
- Koulun pesäpallokulttuuri
- Oma pesäpallokokemus
- Oppilaiden liikuntaharrastuneisuus
- Aikaisempi kokemus koulukäynneistä
- Muiden lajien edustajat koulussa

2. Ennen käyntiä

- Tiedotus seuran tulevasta koulukäynnistä
- Yhteys seuran edustajiin
- Oma valmistautuminen ja oppilaiden valmistaminen koulukäyntiä varten
- Omat ja oppilaiden ennakko-odotukset koulukäynnistä
- Tiedotus oppilaiden koteihin

3. Käynnin aikana

- Koulukäynnin aloitus
- Oppilaiden kiinnostus
- Koulukäynnin harjoitteet
- Käynnin toteuttajien ote
- Oma rooli
- Pesäpallokoulun markkinointi

4. Käynnin jälkeen

- Oppilaiden mielipiteet koulukäynnistä
- Käynnin vaikutukset oppilaisiin, kiinnostus pesäpalloa ja pesäpallokoulua kohtaan
- Mielipiteet koulukäynnistä ja tämänkaltaisista vierailuista yleensä
- Uusia välineitä omaan opettamiseen
- Koulukäynnin kehittäminen
- Onnistumiset/epäonnistumiset
- Muu yhteistyö seuran kanssa